

Z OBSAHU ČÍSLA

XXII. královéhradecké ošetrovatelské dny

Příběh budovy LF HK – závěr

Pamětní deska ve vchodu do FN HK

Vzpomínka na prof. Stanislava Němečka

Portrét - doc. MUDr. Pavel Žáček, Ph.D.

Projekty Základní školy a Mateřské školy při FN HK

Na stránkách tohoto časopisu pravidelně informujeme o činnosti školy, zvláště pak o akcích, které probíhají po vyučování a mají hospitalizovaným dětem zpříjemnit pobyt v nemocnici. V tomto čísle bychom se chtěli podrobněji zmínit o projektech, do kterých se škola aktivně zapojila díky nemalé finanční podpoře organizací, jako jsou Krajský úřad Královéhradeckého kraje, Magistrát města Hradce Králové, ČSOB, nadace Kapka naděje a další.

Kačenka stůně

Celoroční projekty i tzv. Projektové dny zařazuje škola do svého programu pravidelně již několik let. Jejich cílem je, aby i děti zdravotně oslabené a dočasně upoutané na lůžko měly možnost rozšiřovat své vědomosti a dovednosti nad rámec učebních osnov, a to formou takových aktivit, které se od forem klasické výuky podstatně liší. Předškoláci i školní děti tu mohou uplatnit svoje nadání, zájmy či přirozenou zvědavost, aby převážně v praktických činnostech a ve spolupráci se svými spolupacienty poznávaly různé stránky života a byli tak na něj lépe připraveny.

Naše škola má certifikát Státního zdravotního ústavu **Škola podporující zdraví**, který získala mimo jiné i proto, že má ve svém programu projekty **Kačenka stůně**, **Zdravá pětka** a **Veselé zoubky**. V programu Zdravé zoubky se hospitalizované děti hravou formou naučí správné ústní hygieně a seznámí se se zásadami správné výživy jako prevence zubního kazu. V interaktivní besedě Zdravá pětka poznávají zdravé i méně vhodné potraviny a učí se zásadám zdravého

Zdravá pětka

životního stylu. Program **Kačenka stůně** je svým způsobem výjimečný projekt, protože naše škola do nemocnice zve školní a zvláště předškolní děti ze základních a mateřských

Veselé zoubky

škol královéhradeckého regionu a seznamuje je s prostředím nemocnice a se základními zdravotnickými úkony. Děti si prohlédnou nemocniční pokoje a samy si pak na panence Kačence vyzkoušejí poslech fonendoskopem, odběr krve, aplikaci injekce apod. Cílem tohoto programu je odtabuizovat

pokračování na str. 10

◀ **Foto na titulní straně:** Nová kniha, která vznikla ve spolupráci Muzea východních Čech a Lékařské fakulty UK v Hradci Králové – Příběh budovy Lékařské fakulty v Hradci Králové, autorka Pavla Koritenská (viz str. 19)

Foto na zadní straně: Školní obraz Vánoce a Štědrý den, Školní nakladatelství, Praha, autor Josef Lada (1887–1957), Sběrka MVČ ▶

Časopis SCAN založil a v letech 1991–2005 byl jeho vedoucím redaktorem PhDr. Vladimír Panoušek.

Šéfredaktor: prof. MUDr. Vladimír Maisnar, Ph.D., MBA, redaktorka: Bc. Iveta Juranová. Adresa redakce: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz. Redakční rada: Ing. Veronika Bartošová, PhDr. Josef Bavor, prof. MUDr. RNDr. Miroslav Červinka, CSc., Mgr. Martin Formánek, Mgr. Lucie Jarešová, Ing. Eva Kvapilová, prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr.h.c., doc. MUDr. Jiří Páral, Ph.D., prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D., prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc., PhDr. Jiří Štěpán, Ph.D., Mgr. Dana Vaňková, Miroslav Všečeka, doc. MUDr. Pavel Žáček, Ph.D.

Vydává Fakultní nemocnice v Hradci Králové jako čtvrtletník v Nakladatelství ATD Dvůr Králové n. Lábem (atd.hk@seznam.cz, tel. 774 167 245) Ročník XXVI (2016), č. 4 • Vyrobitel tiskárna V&H Print Hlávko s.r.o., Nové Město nad Metují • MK ČR E 11425 • ISSN 1211-295X

(Časopis Scan je zveřejněn též na webových stránkách FN a LF na adrese <http://fnhk.cz> v kapitole O fakultní nemocnici a <http://lfhk.cuni.cz> v kapitole Informační služby – Časopisy a www.facebook.com/Scan.casopis.FNHK.LFHK)

Pokyny pro autory: Text příspěvku odevzdávejte elektronicky, zpracovaný v editoru Microsoft Word. Doprovodný obrazový materiál nevkládějte do textu, ale pošlejte samostatně. Kontaktní adresy: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz

OBSAH

Projekty Základní školy a Mateřské školy při FN HK	2
Slovo ředitele	4
Stop dekubitům ve FN HK	4
Podzimní koncert	5
Slovo děkana	5

AKTUALITY

Historie Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové (2. část)	6
Vzpomínka na akademika Jana Bedrnu	8
Habilitační řízení	9
Školení kurdských lékařů na Oční klinice FN HK	11
Příběhy pacientů – Naděje pro ostatní	11
Noví vedoucí pracovníci	12

VĚDA A VÝZKUM

XV. pracovní konference na téma monoklonálních gamapatí	13
XVII. Česko-slovenská konference laboratorní hematologie	13
Seminář – reprogramování somatických buněk	14
Přehled připravovaných odborných akcí	14
Hradecký den kardiotorakální chirurgie	15
XXII. královéhradecké ošetrovatelské dny	16

INFORMACE, ZAJÍMAVOSTI

Týden vědy na Lékařské fakultě v Hradci Králové	17
MUDr. Bohumil Louda – lékař, operatér, člověk, oslavil 75. narozeniny	18
Příběh budovy Lékařské fakulty v Hradci Králové	19
Pamětní deska ve vchodu do Fakultní nemocnice	20
Kam za kulturou v Hradci Králové	21
Cesta legionáře kolem světa aneb Z pamětí Antonína Matejska	22
Kresby s lehkostí ptačích pírek	23
Humor léčí...	23
Máš leukémii? Tak spolu půjdeme za rok na Sněžku	24
Na kole k Rudému moři – návod pro starší a pokročilé	25
Záznamy tušeného	26
Marek Brodský v Artičoku	26
Galerie moderního umění v novém	27
Historie medicíny ve filatelii	27
Hradec Králové ve fotografiích – Jan Kotěra a muzeum	29

IN MEMORIAM

Vzpomínka na prof. MUDr. Stanislava Němečka, DrSc.	28
--	----

PORTRÉT

Doc. MUDr. Pavel Žáček, Ph.D.	31
-------------------------------	----

EDITORIAL

Vážení čtenáři Scanu, právě jste otevřeli poslední letošní číslo Scanu, které uzavřelo již třetí rok, kdy časopis připravuje nová redakce. Tři roky již dovoluji bilancovat, ale je na Vás, abyste posoudili, zda jsme se vydali správným směrem nebo byste byli rádi, kdyby se vzhled a obsah časopisu nějak dále vyvíjel. Ať je to tak nebo onak, budeme Vám vděční za připomínky či náměty pro jeho další zlepšení.

V aktuálním čísle Scanu samozřejmě najdete všechny jeho pravidelné rubriky. V rámci představování klinických pracovišť pokračuje velmi zajímavý příspěvek doc. Hejny zabývající se historií Ústavu soudního lékařství. Krátkou vzpomínku jsme věnovali člověku, který měl významný vliv na rozvoj chirurgických oborů v hradecké nemocnici – akademiku Janu Bedrnovi, který zemřel před 60 lety. V uplynulém období proběhla řada odborných, ale i společenských akcí, s jejichž průběhem se můžete seznámit v jednotlivých příspěvcích. V časopise najdete i závěr Příběhu budovy Lékařské fakulty PhDr. Koritenské, který nakonec vyústil přípravou stejnojmenné knihy, jejíž křest proběhne ještě v předvánočním čase. Ve vzpomínkovém článku jsme se vrátili k nedožitým 85. narozeninám prof. MUDr. Stanislava Němečka, DrSc., dlouholetého vedoucího Ústavu histologie a embryologie.

Je konec roku, proto mi dovolu, abych na tomto místě poděkoval svým nejbližším spolupracovníkům, kterými jsou paní Bc. Iveta Juranová a pan Miroslav Všetečka, za perfektní spolupráci při přípravě jak tohoto čísla, tak všech předchozích čísel v posledních třech letech a snad i řady čísel budoucích. Pevně doufám, že se čtenářům Scanu jeho obsah líbil nebo je alespoň zaujal.

Na závěr bych chtěl všem čtenářům Scanu za celou redakci popřát příjemné prožití blížících se vánočních svátků a úspěšný vstup do budoucího roku.

prof. Vladimír Maisnar

V a V a V ve Fakultní nemocnici

První dvě „věččka“ v titulku jsou znaky vědy a výzkumu. FN HK má ve statutu uvedeno, že je nejen špičkovým zdravotnickým zařízením, ale také výzkumnou organizací. Také kdo jiný by se měl věnovat medicínskému výzkumu než vrcholové zdravotnické zařízení. Jde většinou o výzkum aplikovaný, pokud možno dokonce s přímou klinickou aplikací. Mnohdy je dokonce hranice mezi výzkumem a aplikací novinky těsná, ba i setřelá.

Vedení naší nemocnice se již před časem rozhodlo výzkum a rozvoj systematicky podporovat. V počátku šlo o rozvojové projekty, právě ty, které se pohybovaly na hranici výzkumu a rozvoje oboru či pracoviště. Postupně se ale systém více a více překlápěl k „čistějšímu výzkumu“. V době, kdy i Ministerstvo zdravotnictví začalo zřetelněji podporovat výzkum v přímo řízených organizacích – tzv. institucionální podpora výzkumu – se i tato kapitola ve FN zřetelně posunula. Vedení nemocnice již několik let vypisuje soutěž o finanční podporu krátkých „startovacích“ projektů, které by měly být podporou nejen dobré myšlenky, ale především přípravnou fází na podání grantového projektu. Dedicujeme této oblasti každoročně celkem více než 8 milionů Kč a studie obvykle přinášejí nejen zajímavé výsledky, ale i hodnotné publikace. Právě podle počtu a kvality publikací je nám pak přidělována větší či menší finanční podpora na výzkum.

Přibližně v téže době zřídila FN i čistě výzkumné pracoviště – Centrum biomedicínského výzkumu, vedené prof. Kučou. Toto pracoviště se za několik let stalo skvěle vybaveným nejen technicky, ale i personálně a rozrostlo se do širokého záběru a úzké spolupráce s většinou špičkových vědeckých pracovišť v ČR i jinde. Vědecké a publikační výstupy Centra jsou opravdu výborné. Významnou informací je přítomnost i to, že celé pracoviště a všichni jeho pracovníci jsou ve specifickém finančním režimu – jsou povinni si cestou grantů a výzkumných projektů „na sebe vydělat“. Je potěšující, že se jim to daří.

Vedení FN bude i nadále podporovat výzkumné projekty, v minulých týdnech jsme obměnili složení Komise pro vědu a výzkum a s plným vědomím toho, že výzkum nelze limitovat umělými hranicemi, jsme stanovili i určité oblasti, ve kterých jsme silní a do kterých směřuje většina našich výzkumných aktivit – velmi často v úzké spolupráci s Lékařskou fakultou, která je naším největším a nejbližším vědeckým partnerem.

Třetí „V“ v názvu článku je specifické pro toto roční období – jsme v čase blížících se vánočních svátků. Rád proto této příležitosti využívám k tomu, abych všem pracovníkům FN HK poděkoval za výbornou práci v letošním roce. Samozřejmě se nepodařilo všechno. Ale úspěchy výrazně převažují nad neúspěchy, podobně jako dramaticky převažují děkované a pochvalné dopisy nad stížnostní agendou. To je potěšující.

Využijte Adventního času také k zamyšlení se, pozastavení se a ohlédnutí se. Poděkujte (ať již nahlas nebo v duchu) všem okolo Vás a popřemýšlejte, jestli jste se vždy zachovali tak, aby i oni mohli poděkovat Vám. Pevně věřím, že ano.

Přeji Vám krásné, požehnané vánoční svátky, děkuji Vám za vše dobré, co jste pro FN a její pacienty udělali a těším se na spolupráci s Vámi v roce 2017.

prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr. h. c.

STOP dekubitům ve FN HK

Fakultní nemocnice Hradec Králové, úsek náměstkyně pro ošetrovatelskou péči uspořádal dne 16. 11. 2016 preventivně-vzdělávací akci v rámci světového dne Stop dekubitům (proleženinám), který připadnul na 17. 11. 2016. V hale pavilonu interních oborů (budova č. 10) se mohla široká veřejnost seznámit s danou problematikou a získat informace o prevenci a včasné léčbě včetně představení vhodných pomůcek. Informování veřejnosti je důležité vzhledem k tomu, že proleženiny vznikají i v domácí péči.

Proleženiny vznikají v místech neustálého kontaktu a tlaku, kde dochází k uzavření drobných cév. Tkáně jsou pak špatně zásobovány živinami a kyslíkem a dochází k jejich postupnému odumírání. I přes veškerou dostupnou péči se dekubity v nemocničních zařízeních vyskytují u přibližně 3 až 5 % z celkového počtu pacientů. Nejrizikovějšími místy vzniku dekubitů jsou paty, lokty, boky nebo pozadí. „Vzhledem k tomu, že následná léčba je velmi finančně i časově náročná a někdy neúspěšná, je třeba o prevenci a moderních postupech léčby dekubitů vzdělávat i laickou veřejnost,“ říká Mgr. Dana Vaňková, náměstkyně pro ošetrovatelskou péči FN HK.

Zájemci se mohli zastavit na stánku a získat informace k problematice vzniku dekubitů, jejich prevenci i samotné léčbě. K dispozici byly antidekubitní pomůcky, jako jsou např. speciální matrace do lůžka, podložní kostky, patičky a jiné.

Fakultní nemocnice Hradec Králové se pravidelně účastní a pořádá odborné akce, které se zaměřují na problematiku dekubitů.

Mgr. Dana Vaňková
náměstkyně pro ošetrovatelskou péči

Podzimní koncert

Tradiční podzimní koncert pořádaný u příležitosti Dne boje za svobodu a demokracii byl v letošním roce opět v režii studentů Lékařské fakulty v Hradci Králové. Konal se v pondělí 21. listopadu ve Velké posluchárně v budově teoretických ústavů.

Koncert začal zvolna a vážněji, řečeno slovy proděkanky pro studium doc. MUDr. Alena Stoklasové, která celý večer provedla slovem. Úvod tvořilo vynikající sólové klavírní vystoupení Evy Trčkové, která zahájila večer nesmrtelným Mozartem a dvěma Chopinovými etudami. V první polovině večera pak zazněla Dvořákova Humoreska, keltské písně, tango a také hudba Glena Hansarda, Bryana Adamse a skupiny

Lucie. Vedle klavíru potěšila posluchače i příčná flétna, harfa a akordeon. Zmínku si určitě zaslouží také vystoupení zahraničního studenta Hendrika Nonnewitze, který na klavír doprovodil flétnistku Alžbětu Glancovou.

Druhá polovina koncertu byla především ve znamení pěveckých vystoupení, ať už s kytarou, jako v případě Pavla Čejky, nebo s doprovodným playbackem u vynikající Kristýny Mrázové, která se představila publiku hned několikrát. Studenti vystoupili i ve dvou větších uskupeních – jako pěvecký sbor Veselé noty a hudební skupina Hrdličky a křeni. Ke konci večera hudební produkce dospěla do modernější a „tvrdší“ polohy – závěr patřil Guns N'Roses a Black Sabbath. Na úplném konci samozřejmě nechybělo Gaudeamus Igitur.

-red-

V minulém čísle SCANu jsem psal o tom, že letošní léto nebylo pro fakultu klidným obdobím. A dnes musím konstatovat, že podzimní měsíce nejsou o nic lepší. V poslední době se o vzdělávání lékařů hovoří častěji než o počasí.

Prvním horkým tématem je specializačním vzděláváním lékařů, tedy novela zákona č. 95, která je v Poslanecké sněmovně těsně před schválením. Současný návrh novely je z pohledu lékařských fakult přijatelný, podporujeme proto přijetí této novely a vyjádřili jsme to v oficiálním stanovisku Asociace lékařských fakult. Pevně věřím, že přijetí této novely bude znamenat stabilitu a jasnou perspektivu na hodně dlouhou dobu. Neboť právě nepřehledná situace ve specializačním vzdělávání je jedním z důvodů, proč od nás odcházejí někteří mladí lékaři.

Nedostatek lékařů je tím druhým žhavým tématem, o kterém se široce diskutuje v posledních týdnech. Do centra pozornosti se tato otázka dostala po tiskové konferenci ministra zdravotnictví S. Němečka a ministryně školství K. Valachové. Při této příležitosti prezentoval ředitel UZIS doc. L. Dušek dobře podložené analýzy současného stavu a velmi kvalitně zpracované prediktivní modely předpokládaného demografického vývoje a dalších faktorů, které ovlivňují počty lékařů. Závěr je jednoznačný: v naší republice chybí každý rok asi 900 absolventů lékařských fakult. Jedno z možných řešení tohoto nepříznivého stavu je navýšení počtu studentů na lékařských fakultách. Zdánlivě to není problém, zájem o studium medicíny je neustále velmi vysoký. Ale situace není ani zdaleka tak jednoduchá. Zvýšení počtu studentů za současných podmínek není možné, všechny lékařské fakulty na výuku mediků doplácují. Bez zásadního navýšení státního příspěvku na studenta by každé zvýšení počtu studentů vedlo k velkým ekonomickým problémům fakult. Pouze díky tomu, že v současnosti třetina rozpočtu naší fakulty pochází z nestátních zdrojů (školné studentů studujících v angličtině), můžeme zajistit kvalitní vzdělávání mediků v češtině. Právě to je v těchto dnech hlavní téma našich jednání s nejvyššími představiteli našeho státu.

A na závěr si dovoluji vyjádřit svůj osobní názor, pro dlouhodobé vyřešení problému nedostatku lékařů je nejdůležitější vytvořit ve zdravotnictví v České republice takové podmínky, aby nejlepší jedinci z kohorty maturantů měli tužňadost jít studovat medicínu a aby následně chtěli u nás v České republice zůstat a pracovat ve zdravotnictví.

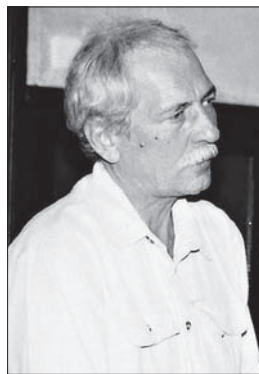
Prof. MUDr. RNDr. M. Červinka, CSc.

Historie Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové (2. část)

OBDOBÍ LET 1995–2010

Přednosta: doc. MUDr. Petr Hottmar, CSc.

V roce 1995 se stal v pořadí již čtvrtým přednostou královéhradeckého Ústavu soudního lékařství doc. MUDr. Petr Hottmar, CSc. (1951).

Doc. Petr Hottmar

Své pracoviště docent Petr Hottmar znal již od studentských let, kdy na ústavu vypomáhal jako pitevní sanitář. Na pozici lékaře na Ústav soudního lékařství nastoupil hned po základní vojenské službě v roce 1978.

Docent Petr Hottmar se specializoval na problematiku pitevní a laboratorní diagnostiky utopených. Kandidátskou práci na téma *Tekutina ve vedlejších dutinách nosních jako diagnostická známka utopení* obhájil v roce 1986.

O deset let později obhájil na své mateřské fakultě habilitační práci *Laboratorní diagnostika utopení*.

Docent Hottmar na pozici přednosta setrval celkem tři funkční období až do roku 2010, kdy odešel do důchodu.

Sídlo ústavu

V období let 1995–2010 Ústav soudního lékařství sídlil stále v budově teoretických kateder v Šimkově ulici. V roce 1998 na ústavu proběhla zásadní rekonstrukce pitevního traktu, vybudování hygienických filtrů a nového sociálního zázemí jak pro pitevní, tak i administrativní část. V roce 2002 započala v pořadí třetí vlna jednání o novém pavilonu soudního lékařství v areálu Fakultní nemocnice v Hradci Králové pod vedením primáře Josefa Pleskota. Plánovaná stavba nebyla realizována. V roce 2008 se podařilo úspěšně navázat na jednání o výstavbě nové budovy soudního lékařství z předchozích let společně s Fingerlandovým ústavem patologie (MUDr. Petr Hejna, prof. MUDr. Aleš Ryška, Ph.D., MUDr. Josef Pleskot). Stavební práce na novém pavilonu dle návrhu ateliéru Hájek & Hájek započaly v březnu roku 2010.

Personální složení

Během přednostenství doc. Hottmara působil na pozici zástupce přednosta pro léčebně-preventivní činnost prim. MUDr. Jaromír Hrubecký, který ve funkci setrval až do odchodu do důchodu v roce 2001. Novým zástupcem přednosta byl tentýž rok jmenován MUDr. Josef Pleskot. V roce 2005 na svou funkci rezignoval. Následně byl funkcí zástupce pro léčebně-preventivní činnost pověřen MUDr. Miroslav Šafr, jenž po dvou měsících odstoupil. Posléze až do roku 2011 zůstala pozice zástupce přednosta ústavu neobsazená.

Tajemníkem a odborným asistentem ústavu byl MUDr. Radovan Havel, který v roce 2003 ukončil pracovní poměr. Tentýž rok byl na jeho místo přijat čerstvý absolvent Lékařské fakulty v Hradci Králové MUDr. Petr Hejna.

Na klinickém úseku pracoviště působil MUDr. Jaromír Hrubecký, MUDr. Petr Lacina a MUDr. Josef Pleskot. Po odchodu MUDr. Jaromíra Hrubeckého v roce 2001 na pracoviště nastoupil mladý patolog z Oddělení patologie Nemocnice v Pardubicích MUDr. Miroslav Šafr. V roce 2009 na pracoviště nastoupila čerstvě atestovaná lékařka MUDr. Lenka Zátoková z Ústavu soudního lékařství Fakultní nemocnice v Ostravě.

Akademická činnost

V roce 1999 se pracoviště podílelo na přípravě celostátní oborové učebnice *Soudní lékařství* (Grada). Lékaři ústavu se autorsky podíleli na kapitolách věnovaných střelným poraněním, utopení a alkoholu.

V letech 2001–2002 kolektiv ústavu sestavil *Obrazový doplněk pro studium soudního lékařství* na CD-ROM nosiči. V interaktivním doplňku bylo přes tři sta barevných fotografií a schémat.

V roce 2003 docent Petr Hottmar připravil pro nakladatelství Karolinum v Praze učební text *Soudní lékařství – vybrané kapitoly*.

V roce 2008 byla obnovena tradice Soudnělékařských dnů pro orgány činné v trestním řízení, která trvá dodnes (MUDr. Miroslav Šafr, MUDr. Petr Hejna).

Klinická činnost

Docent Petr Hottmar na pracoviště zavedl nové laboratorní metody pro diagnostiku utopení, počítačovou správu pitevní agendy a společně s MUDr. Josefem Pleskotem rozšířil spektrum laboratorních sérologických metod. V srpnu 2005 došlo z rozhodnutí ředitele Fakultní nemocnice v Hradci Králové k převodu toxikologického úseku pracoviště na Ústav klinické biochemie a diagnostiky. V květnu 2010 byla na stejné pracoviště převedena i laboratoř forenzní alkoholologie.

OBDOBÍ LET 2010–2016

Přednosta: doc. MUDr. Petr Hejna, Ph.D., MBA

V roce 2010 se stal v pořadí pátým přednostou Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové doc. MUDr. Petr Hejna, Ph.D., MBA (1979).

Na Ústav soudního lékařství docent Hejna nastoupil bezprostředně po své promoci na Lékařské fakultě v Hradci Králové v roce 2003.

Od počátku své profesní dráhy se doc. Hejna specializoval na problematiku porušení zdraví z působení fyzikálních vlivů, střelných poranění, dušení a využití zobrazovacích metod v soudním lékařství. Doktorskou dizertační práci na téma *Morfologické nálezy u oběšených* obhájil v roce 2009. V roce 2014 habilitoval se spisem *Sebevražda střelnou zbraní – soudnělékařská fenomenologie vybraných znaků*.

Sídlo ústavu

V období let 2010–2013 Ústav soudního lékařství stále sídlil v budově teoretických kateder v Šimkově ulici.

Nový pavilon Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové v centrálním areálu Fakultní nemocnice

Technicko-provozní stav prostor ústavu byl již nevyhovující a nedovoloval příkladné dodržování hygienicko-epidemiologického režimu.

V centrálním areálu Fakultní nemocnice postupovala výstavba nového pavilonu soudního lékařství, stavební práce byly dokončeny v dubnu 2011. Následně pavilon soudního lékařství téměř dva roky poskytoval dočasné útočiště pro zaměstnance Fingerlandova ústavu patologie, jehož dosluhující prostory procházely v letech 2011–2012 generální rekonstrukcí.

Teprve v lednu 2013 byla nová budova plně adaptována pro provoz soudního lékařství. Na přelomu ledna a února 2013 proběhlo stěhování ústavu do nových prostor. Soudnělékařský provoz v nové budově byl zahájen 4. února 2013. V přízemí nové budovy se nacházejí dva moderně vybavené pitevní sály, skenovací sál pro provádění virtuálních pitev, příkrajovna, skladovací a manipulační prostory. V prvním patře pavilonu se nachází administrativní úsek, zázemí pro výuku a laboratorní segment s čtyřmi nově vybavenými laboratořemi.

Personální složení

V roce 2010 na Ústavu soudního lékařství působilo včetně přednosty celkem šest lékařů: doc. Petr Hejna, doc. Petr Hottmar, MUDr. Miroslav Šafr, MUDr. Petr Lacina, MUDr. Josef Pleskot a MUDr. Lenka Zátopková.

Na konci roku 2010 docent Hottmar odešel do důchodu. Na začátku roku 2012 do důchodu odešel MUDr. Josef Pleskot.

V lednu 2011 byl do funkce zástupce přednosty pro léčebně-preventivní činnost jmenován MUDr. Miroslav Šafr.

V září 2011 na pracoviště nastoupila čerstvá absolventka Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni MUDr. Michaela Ublová. V červenci 2012 na ústav nastoupila absolventka Lékařské fakulty v Hradci Králové MUDr. Štěpánka Kučerová a v srpnu 2016 čerstvý absolvent olomoucké Lékařské fakulty MUDr. Dalibor Kovařík.

Akademická činnost

V roce 2010 vydal autorský tandem prim. MUDr. Miroslav Šafr a doc. Hejna v nakladatelství Galén odbornou monogra-

fii *Střelná poranění*. Publikace získala Fingerlandovu cenu za nejlepší publikaci v morfologických oborech a Cenu České společnosti pro soudní lékařství a soudní toxikologii za nejlepší monografii (za období let 2010–2012).

V roce 2012 kolektiv lékařů z Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové sestavil multimediální učební pomůcku *Atlas soudního lékařství*. Webová aplikace obsahuje přes jeden tisíc barevných fotografií a dvanáct krátkých výukových filmů.

V roce 2013 docent Hejna společně s lékaři Ústavu soudního lékařství v Brně připravili pro odbornou publikaci nakladatelství Aleš Čeněk *Trestné právo, kriminalistika, bezpečnostní vědy a forenzní disciplíny v kontexte kontroly kriminalistiky* kapitulu o nejnovějších náhledech na klasifikaci a hodnocení střelných poranění v soudnělékařské praxi.

Malý pitevní sál na Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové

V období let 2010–2015 lékaři ústavu publikovali přes 100 časopiseckých odborných publikací, z nichž více 60 bylo uveřejněno v prestižních zahraničních časopisech.

Od roku 2015 se lékaři ústavu autorsky podílejí na přípravě dvoudílné oborové učebnice *Soudní lékařství* (Grada).

Klinická činnost

V popředí odborného zájmu pracoviště jsou nové digitální a fotografické metody určené pro analýzu nálezů ve viditelné

Skenovací sál v Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové

i neviditelné části spektra světla. Od roku 2013 kolektiv lékařů ústavu společně se zaměstnanci Radiologické kliniky FN HK pracuje na projektu virtuální pitvy s nasazením moderních skenovacích a zobrazovacích metod pro vyšetřování těl zemřelých osob. Třetí současnou zájmovou oblastí ústavu je využití imunohistologických metod v rutinní soudnělékařské diagnostické praxi.

Reference

HEJNA, Petr. Nový Ústav soudního lékařství ve Fakultní nemocnici. SCAN. 2013; 2: 9–11.

HEJNA, Petr. Ústav soudního lékařství Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice v Hradci Králové. In: HIRT, Miroslav. Soudní lékařství. Praha: Grada Publishing, 2015, s. 18–19.

HEJNA, Petr. Ústav soudního lékařství. In: STOKLASOVÁ, Alena. Univerzita Karlova v Praze Lékařská fakulta v Hradci Králové 1945–2015, 70. Dvůr Králové nad Labem: Miroslav Všetečka - ATD, 2015, s. 111–113.

Ústav soudního lékařství v Hradci Králové: Historie [online]. [cit. 2016-09-05]. Dostupné z: <http://www.uslhk.cz/historie-hm#top-navi>

Petr Hejna

Vzpomínka na akademika Jana Bedrnu

Dne 25. září t. r. uplynulo 60 let od úmrtí lékaře, vědce a učitele prof. MUDr. Jana Bedrny, 1. přednosty Chirurgické kliniky LF UK v Hradci Králové. Až následující doba ukázala význam jeho osobnosti i jeho díla pro československou chirurgii.

Rodák z Českého Brodu promoval v roce 1923 na Lékařské fakultě Karlovy Univerzity v Praze. Svoji profesní kariéru započal jako externí lékař a od roku 1926 jako asistent na Chirurgické klinice Masarykovy nemocnice v Brně vedené vynikajícím chirurgem, prof. MUDr. Juliem Petřivalským. Brněnské období je silně poznamenáno jeho odborným vztahem k urologii, zejména k vrozeným vývojovým vadám uropoetického systému. Řada jeho publikací z té doby je s urologickou tematikou a je patrné, že jsou přípravou pro budoucí publikaci Dětská urologie, vydanou v roce 1951. V prosinci 1931 habilitoval na Masarykově univerzitě v Brně prací „Patologie a terapie chirurgických chorob“. Po jednorozhodném působení ve funkci primáře chirurgického

oddělení nemocnice v Ostravě nastoupil dne 1. 4. 1934 jako primář Chirurgického oddělení Všeobecné veřejné okresní nemocnice v Hradci Králové. Po ustanovení pobočky Lékařské fakulty Karlovy univerzity v Hradci Králové transformoval toto oddělení na kliniku, v roce 1947 byl jmenován profesorem chirurgie a funkci přednosty kliniky vykonával až do svého skonu v roce 1956.

Prof. Bedrna prováděl chirurgii v celém rozsahu. Kardiouchirurgii bral jako výzvu, kterou si splnil. V první polovině 20. století bylo publikováno pouze několik prací o úspěšném ošetření bodných nebo střelných poranění srdce. V té době však ještě dozníval názor uznávaného vídeňského chirurga, Theodora Billrotha, z roku 1895: chirurg, který zašije ránu v srdci, ztrácí vážnost svých kolegů a měl by být zbaven práva vykonávat chirurgickou praxi. I přes toto varování se chirurgové o srdce a velké cévy začali intenzivněji zajímat a jejich zájem vzrostl, když se dozvěděli, že americký lékař Dwight Harken v roce 1948 provedl komisurotomii zúžené mitrální chlopně. Ozvěna v chirurgickém světě na sebe nenechala dlouho čekat a jedna přišla i z Chirurgické kliniky v Hradci Králové. V březnu 1951 prof. Bedrna chirurgicky odstranil vrozenou stenózu plicnice a v dubnu téhož roku provedl první komisurolýzu mitrální chlopně v tehdejší Československu. Jako správný organizátor se zasadil o vznik speciálního střediska kardiouchirurgie při chirurgické klinice. Aby zabezpečil prováděnou kardiouchirurgickou operativu, kardiologickou diagnostiku a perioperační péči, tvořili jeho pracovní tým kardiologové, kardiouchirurgové, rentgenologové, laboratorní pracovníci a anesteziologové. Vybuodoval pracoviště, které se začalo zabývat kardiouchirurgií cílevědomě a systematicky. Svoji prací položil základy československé kardiouchirurgie a byl, je a bude vnímán jako zakladatel československé kardiouchirurgie. Uvádíme některé z jeho kardiouchirurgických výkonů: provedl 207 operací pro mitrální stenózu, 22 operací pro konstriktivní perikarditidu, 17x podvázal otevřenou tepennou dučej (tento výkon velmi brzy přenechal doc. J. Procházkovi), 5 paliativních operací provedl pro stenózu plicnice a 2 pro Fallovu tetralogii.

Jeho publikační činnost zahrnuje celkem 142 vědeckých sdělení, z nich nejčetnější jsou práce s urologickou tematikou – 57 sdělení, 21 z kardiouchirurgie, 13 o štítné žláze a ostatních 51. Cizojazyčných publikací vypracoval 31 (16 v němčině, 9 ve francouzštině, 3 ve slovenštině, 2 v polštině a 1 v angličtině). Prof. Bedrna se vyjádřil také např. i k anketě publikované v r. 1943 v Rozhledech v chirurgii „Které

První pacientka s mitrální stenózou operovaná prof. Bedrnou, s ošetřující lékařkou D. Beňovou

chirurgické metody považujete za zastaralé nebo škodlivé?“ a v časopise Čs. nemocnice popsal, jak by mělo být vybavené urologické oddělení v nemocnici I. typu.

Prof. Bedrna předvídal budoucnost chirurgie v jejím dělení na obory podle anatomie a funkce orgánů, a sám proto posílal své asistenty na dlouhodobé stáže na již existující oborové kliniky ve světě. Tito odborníci a zároveň velmi dobří manažeři vybudovali ve spolupráci s ním v Hradci Králové špičková chirurgická pracoviště (kliniky urologie a, neurochirurgie a oddělení kardiochirurgie a hrudní chirurgie včetně základů jednotky intenzivní péče jako významné součásti chirurgické kliniky) a podíleli se tak na vzniku hradecké chirurgické školy.

Prof. Bedrna má také velké zásluhy na ustanovení a vybudování pobočky Lékařské fakulty UK v Hradci Králové.

O profesoru Bedrnovi ještě dlouho po jeho úmrtí vyprávěli jeho žáci na chirurgické klinice historiky, které s ním zažili. Pan profesor např. na velké vizitě roztrhal chorobopis, pokud v něm byla závažná medicínská chyba, nebo pokud byl nečitelně napsaný. Když na operačním sále nesouhlasil anatomický nález s nálezem rentgenologickým, nechal si na operační sál zavolat vyšetřujícího rentgenologa a přednos- tu radiologické kliniky prof. Jana Bašteckého, předvedl jim

operační nález a končil směrem k profesoru Bašteckému slovy: „Jane, Jane, ten Tvůj obor je jenom stínohra“. Velmi dbal mj., aby sádrové fixační obvazy provedené na ambulanci chirurgické kliniky byly nejen funkční, ale i estetické. Ambulantním sestrám i lékařům vštěpoval, že sádrový obvaz je poloviční umělecké dílo.

Při příležitosti 30. výročí úmrtí zakladatele hradecké chirurgické školy, akademika J. Bedrny, inicioval a zorganizoval doc. T. Suchý, DrSc., přednosta tehdejší 1. Chirurgické kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové, založení odborné chirurgické konference pod názvem Bedrnův den. První Bedrnův den se konal ve dnech 23.–24. 10. 1986. Tato akce se nyní koná vždy po dvou letech a její odborný program je vysoce hodnocený, jak dokazují aktivní účasti předních našich i zahraničních chirurgů.

Závěrem uvádíme, jak akademika Bedrnu viděli a jak ho s odstupem času hodnotili jeho žáci dle jejich příspěvků ve sjezdovém almanachu 1. Bedrnova dne.

Prof. MUDr. Jaroslav Procházka, DrSc.: „Každá nová myšlenka nejen ve vědě, více nebo méně zraje, a když už je na spadnutí, musí přijít přemýšlivá a prozíravá osobnost, která má nejen dost zkušeností, ale i odvahu uvést ji do života. Proto jméno akademika Jana Bedrny bude navždy spjato se vznikem československé srdeční chirurgie.“

Akademik Rudolf Petr: „Prof. Jan Bedrna byl z těch učitelů, kteří dovedli nenápadně, nenásilně přimět své asistenty ke spolupráci a připoutat je k pracovišti. Byl energický a činorodý člověk, vzdělaný klinik a vědec, bystrý a pohotový diskutér a působivý vysokoškolský učitel.“

Prof. MUDr. Hvězdoslav Stefan, CSc.: „Prof. Jan Bedrna mi byl vzorem po celý další život. Pod jeho vedením jsem získal široké znalosti z oboru všeobecné chirurgie, urologie a dětské chirurgie a urologie po stránce operační, vědecké a experimentální.“

V úvodní stati almanachu 1. Bedrnova dne prof. MUDr. Pavel Navrátil, CSc. uvádí: „Prosím, přijměte tyto řádky i celou publikaci jako projev hluboké úcty a obdivu k životnímu dílu člověka, který věnoval veškeré své úsilí cíli, který si vytkl. Byl to cíl ušlechtilý, vysoce humánní a pokrokový. Naše společnost to po právu ocenila nejvyšší vědeckou hodnotou a v té době nejvyšším vyznamenáním – Řádem práce.“

Prof. MUDr. Josef Šváb, CSc.: „Akademik Bedrna byl a stále zůstane velikou osobností české a slovenské urologie. Svou prací a svým dílem, které po sobě zanechal, významnou měrou přispěl k rozvoji naší lékařské vědy. My, kteří jsme měli to štěstí a možnost pracovat po jeho boku, vždy s úctou a láskou budeme vzpomínat na našeho velikého učitele.“

MUDr. Miroslava Králová, Ph.D.
doc. MUDr. RNDr. Milan Kaška, Ph.D.

HABILITAČNÍ ŘÍZENÍ

doc. MUDr. Pavel Dostál, Ph.D. (Klinika anestezie, resuscitace a intenzivní medicíny FN HK a LF HK)
docentem v oboru Chirurgie

doc. MUD. Jan Cendelín, Ph.D. (Ústav patologické fyziologie, LF UK v Plzni)
docentem v oboru Patologická fyziologie

Projekty Základní školy a Mateřské školy při FN HK

dokončení ze str. 2

pobyt v nemocnici a odstranit u dětí strach z hospitalizace. V roce 2016 na tyto i další projekty přispěl **Krajský úřad Královéhradeckého kraje** 20 000 Kč.

Magistrát města Hradce Králové věnoval částku 19 700 Kč na **výtvarné dílny, Drakiádu, Dýňování, vánoční a velikonocní tvoření**. V nich uplatní hospitalizované děti nejen svoje výtvarné citění a zručnost, ale jejich dosavadní znalosti

Drakiáda

obohatí poznatky z historie a tradic našeho regionu i širšího evropského prostoru. Učí se také poznávat kulturu a zvyky jiných národů. Výsledky těchto výtvarně zaměřených projektů škola pravidelně vystavuje také ve vestibulu Interní kliniky Fakultní nemocnice - např. obrázky a postery k 700. výročí narození Karla IV. Tomuto tématu byl věnován celý **projektový týden**, ve kterém, než vznikla tato výtvarná dílka, žáci sami vyhledávali o našem významném panovníkovi informace v učebnicích i na internetu. Při malování a kreslení si pak přirozeně uvědomovali spojení naší současnosti s bohatou a inspirující historií naší země. Obrazy byly následně vystaveny v Informačním centru Hradec Králové.

Obrázky pamětihodností královéhradeckého regionu vznikly také v rámci evropského projektu **e-Twinning – My city**. Děti hospitalizované v královéhradecké nemocnici a v dětské nemocnici v Brně malovaly své domovské město a obrázky posílaly přes internet dětem v nemocnici v Paříži. Výsledkem pak byla společná výstava v prostorách Krajského úřadu v Hradci Králové.

Dýňování

Projekt e-Twinning

V srpnu tohoto roku získala škola přes 30000 Kč v akci **ČSOB pomáhá regionům** na projekt **Pohádkobudky**, jehož cílem je zřídit v budově Dětské kliniky nástěnné skříňky s dětskými knížkami. Hospitalizované děti i malí pacienti v ambulancích si z nich budou moci půjčovat převážně pohádkové knížky k ukrácení času při čekání na vyšetření nebo při pobytu na lůžkovém oddělení. Škola chce tímto

Pohádkobudka v barvách slunce

způsobem přispět ke čtenářské gramotnosti mladé generace. Touto cestou bychom chtěli poděkovat Doc. MUDr. Sylvě Skálové, Ph.D., přednostce Dětské kliniky, která tento projekt podpořila, a lékařům a zdravotníkům, kteří na projekt přispěli nemalou finanční částkou. Výuku i volnočasové aktivity v nemocniční škole zpestří i tablety Samsung Galaxy v hodnotě 11 000 Kč, věnované nadací **Kapka naděje** onkologicky nemocným žákům. Mgr. Helena Bieliková

Školení kurdských lékařů na Oční klinice FN HK

Díky projektu Ministerstva vnitra MEDEVAC proběhla v druhé polovině měsíce října stáž 4 kurdských očních lékařů na Oční klinice ve Fakultní nemocnici Hradec Králové.

Cílem stáže kurdských lékařů bylo zlepšení úrovně znalostí oftalmologie a tím následně zajištění lepší lékařské péče v rodném Kurdistanu. V průběhu stáže měli kurdští lékaři možnost se seznámit se všemi podoborami oftalmologie, a to jak diagnostické, léčebné i operační. „Z mého pohledu stáž určitě splnila očekávání i přesto, že nebylo jednoduché ji v běžném provozu kliniky zorganizovat. Věřím, že ji budou kladně hodnotit i kurdští lékaři,“ říká prof. MUDr. Naďa Jirásková, Ph.D, FEBO, přednostka Oční kliniky FN HK.

Lékaři (dva muži a dvě ženy) přijeli do Hradce Králové z nemocnice Duhok Eye Hospital, která se nachází méně než 100 km od iráckého města Mosul, kde v posledních týdnech neustále probíhají vojenské střety. Jejich pacienti jsou tedy vojáci, uprchlíci i civilisté s vážnými zraněními z bojů, ale i pacienti s dlouhodobými onemocněními. Z důvodu vážnosti zranění, nedostatku lékařského personálu nebo nedostatečného vybavení často nemohou svým pacientům pomoci, proto jejich očekávání ohledně stáže u hradeckých specialistů byla vysoká.

„Nejprve jsme měli strach, že dvoutýdenní stáž nebude dostatečná proto, abychom se něco naučili. Nakonec jsme pochopili, že to nejdůležitější nebylo o jednotlivých postupech, ale o pochopení celkového fungování kliniky,“ říká Niwar Ameen Othman, kurdský oční lékař.

„Nejzajímavější pro nás bylo vidět systematickou organizaci práce na klinice, a to především díky vysoké specializaci a systému plánování. U nás dělají téměř všichni všechno,“ říká Hind Sabah Azeez, kurdská oční lékařka. „Dalším viditelným rozdílem byla úroveň vybavení, kterou tu mají k dispozici,“ dodává doktorka Azeezová.

Celkově lékaři zhodnotili stáž pozitivně a byli spokojeni s přátelskou a vstřícnou spoluprací s veškerým personálem oční kliniky. Do budoucna by doporučili využití operačních simulátorů pro upevnění nabytých znalostí a dovedností.

prof. MUDr. Naďa Jirásková, Ph.D, FEBO
přednostka Oční kliniky

Příběhy pacientů – Naděje pro ostatní

Projekt IV. interní hematologické kliniky byl zahájen v jarních měsících a prezentuje na nástěnkách u vchodu do ambulance příběhy pacientů, kteří prošli léčebným tím kliniky. Hlavním cílem celého projektu je inspirace a povzbuzení pro všechny, kterým bylo diagnostikováno nádorové onemocnění nebo kteří jsou již pro něj léčeni. Všichni zúčastnění věří, že příběhy dodají naději, víru a podporu mnoha nemocným i jejich blízkým v tomto nelehkém boji. Pro Scan vybíráme krátké úryvky z některých příběhů:

Petr H., nemocný s mnohočetným myelomem

Žiji pokud možno „normálním“ životem. Vrátil jsem se do firmy, na chalupu, na houby, k milované muzice a posta-

vil se opět na sjezdovky. Užívám si rodiny, hlavně vnuků, prostě „na plný plyn“.

Najednou můj příběh vypadá jako pohádka se správným koncem, ale je třeba se vrátit na začátek. Myelom, nebo jakákoli zákeřná „nevléčitelná „nemoc“, změní váš život, jestli chcete nebo ne. Najednou zjistíte, že čas je velmi relativní pojem. Váš život řídí úplně někdo jiný, začnete si vážit jiných hodnot, mění se pohled na svět a jeho okolí.

Zjistíte, kolik lidí máte kolem sebe, kteří se s vámi do toho nerovného boje pustí. Předně manželka, děti, rodina, kamarádi, kolegové z práce. Kolik hodin, kilometrů a psychických sil vám věnovali. Někdy to u mého lůžka vypadalo jako o pouti. Návštěva střídala návštěvu. K tomu úžasný tým lékařů, sester a celý personál oddělení. To byl ten správný doping. Především jsem se utvrdil, že máme jedno z nejkvalitnějších zdravotnictví a že máme odborníky, kteří jsou špičkami ve svých oborech a dokážou věci pro nás laiky téměř nadpřirozeně.

Jan J., pacient s lymfomem

Napadají mne dva mé psychologické postřehy, které jsou navzájem v rozporu (jak jinak). Asi proto, že ten první je z bezprostředního času po diagnóze a ten druhý z období, když už to vypadá dobře, ale zase ne tak, aby se to ještě nemohlo úplně zkazit.

Mějte k rakovině respekt. Vědomí, že vy nemůžete nic dělat, je osvobozující. Bude-li vás chtít ušlapat, ušlape vás. Nakonec skolí ty, kteří bojovali, a ušetří ty, kteří to dávno

vzdali. Dobře jezte, zachovejte si pokojnou mysl a příliš se nezejtřujte nadějemi. Zabavte se něčím!

Heslo „uvnitř optimista, navenek pesimista“. Jen tak ušetříte nejméně sil. Nebýt tichým hrdinou, protože schopnost snášet bolest je omezená. Aneb lamentujte při každé vizitě. Nekonejšit rodinné příslušníky, mají konejšit oni vás. Aneb máte-li se o koho opřít, opřete se o něj pořádně.

Jana H., pacientka s Hodgkinovým lymfomem

Tři roky od „bodu nula“, který odstartoval zcela novou kapi-

tolu mého života a velkou životní zkoušku, vystupuji na letišti v dánském Aarhusu. Vlasy mi rozčuchá čerstvý severský vítr a mně se po těle rozlévá fantastický pocit: Jsem zpátky, tohle jsem konečně opět já! Najednou vím, proč jsem to celé absolvovala: přece pro to všechno, co k životu patří, pro každodenní drobné radosti i frustrace, pro záchvaty smíchu, při kterých bolí bránice, pro všechny ty lidi, které mám ráda a kteří mají rádi mě, i pro ty další, kteří do mého života teprve vstoupí. Pro radost ze zvuků, barev a tvarů, hudby, umění, pohybu...

A taky pro ten vítr ve vlasech.

-red-

Noví vedoucí pracovníci

Ing. Vladimír Duchoň

vedoucí oddělení veřejných zakázek FN HK

Rodným městem Ing. Duchoně je středočeský Benešov, odkud se však záhy po narození v březnu roku 1985 přestěhoval do města kamenné krásy proslaveného rovněž známými trubičkami – Hořic, ve kterém bydlí doposud. Po ukončení středoškolských studií na místním všeobecném gymnáziu v roce 2004 byl přijat na Fakultu managementu v Jindřichově Hradci – nejmladší a zároveň jedinou mimopražskou fakultu Vysoké školy ekonomické. Hlavní specializace „management“ byla v rámci navazujícího magisterského studia doplněna specializací vedlejší „management zdravotních služeb“, která tak předurčovala směr, kterým by se chtěl po ukončení VŠ v pracovním životě ubírat.

Tři měsíce po úspěšném složení státních závěrečných zkoušek nastoupil v září 2009 do Fakultní nemocnice Hradec Králové na pozici referenta Oddělení financí a analýz pro oblast komplementárních pracovišť FN HK. Tuto pozici zastával do března 2013, kdy přestoupil na pozici referenta oddělení veřejných zakázek. O rok později byl dočasně pověřen vedením oddělení veřejných zakázek a v rámci následně vypsaného výběrového řízení na pozici vedoucího oddělení veřejných zakázek tuto pozici obhájil. Během svého působení ve funkci vedoucího oddělení veřejných zakázek postupně personálně stabilizuje toto pracoviště a zefektivňuje jeho chod. V nadcházejícím období by rád rozšířil činnost oddělení o poskytování rozsáhlejší metodické podpory a vzdělávání pro ostatní pracoviště FN HK.

Tři měsíce po úspěšném složení státních závěrečných zkoušek nastoupil v září 2009 do Fakultní nemocnice Hradec Králové na pozici referenta Oddělení financí a analýz pro oblast komplementárních pracovišť FN HK. Tuto pozici zastával do března 2013, kdy přestoupil na pozici referenta oddělení veřejných zakázek. O rok později byl dočasně pověřen vedením oddělení veřejných zakázek a v rámci následně vypsaného výběrového řízení na pozici vedoucího oddělení veřejných zakázek tuto pozici obhájil. Během svého působení ve funkci vedoucího oddělení veřejných zakázek postupně personálně stabilizuje toto pracoviště a zefektivňuje jeho chod. V nadcházejícím období by rád rozšířil činnost oddělení o poskytování rozsáhlejší metodické podpory a vzdělávání pro ostatní pracoviště FN HK.

doc. MUDr. Jiří Páral, Ph.D.

s účinností od 4. 10. 2016 pověřen výkonem funkce přednosty Chirurgické kliniky

Docent Jiří Páral se narodil 10. února 1968 ve Svitavách, kde také absolvoval gymnaziální studia. Vysokoškolské studium absolvoval na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Po ukončení studií krátce působil na ortopedickém oddělení nemocnice v Litomyšli. Od roku 1993 pracoval jako sekundární a později odborný lékař Chirurgické kliniky Fakultní nemoc-

nice Hradec Králové. V roce 2001 se stal odborným asistentem Katedry válečné chirurgie Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové, později působil na pozici vedoucího skupiny všeobecné chirurgie a následně vedoucího katedry.

V roce 2008 ukončil postgraduální studium v oboru vojenská chirurgie a obdržel titul Ph.D. V roce 2012 úspěšně obhájil habilitační práci a obdržel titul docent pro obor vojenská chirurgie. V roce 2013 byl zvolen děkanem Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové.

V roce 2016 obhájil diplomovou práci v rámci profesního vzdělávacího programu Management zdravotnictví a obdržel titul MBA. Od roku 1995 se podílí na pregraduální výuce chirurgie na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové, od roku 2002 na pregraduální a postgraduální výuce vojenské chirurgie na Fakultě vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové.

V roce 2002 působil jako vedoucí starší lékař specialista 11. polní nemocnice AČR, mise ISAF v Kábulu v Afghánistánu, v roce 2004 jako chirurg-konzultant v britské polní nemocnici základny Shaibah v Iráku a v roce 2011 jako chirurg-konzultant ve francouzské polní nemocnici na základně KAIA v Kábulu v Afghánistánu.

Z odborných kurzů a stáží, které absolvoval, lze uvést Leadership in trauma disaster management, Szolnok, Maďarsko (2002), Battlefield advanced trauma life support course, Hradec Králové (2002), American language course, DLI-ELC, Lackland Air Force Base, San Antonio, Texas, USA (2003), Training in laparoscopic and abdominal surgery, Madigan Army Medical Center, Tacoma, Washington, USA (2003), Major Incident Medical Management and Support (MIMMS) Course, Oberammergau, Německo (2009), Advanced Trauma Life Support Course for Doctors, Hradec Králové (2013).

Docent Páral je hlavním odborníkem Armády České republiky pro obor chirurgie, v profesní medicínské oblasti se věnoval a věnuje převážně abdominální chirurgii, kolorektální chirurgii a chirurgii horního trávicího traktu. Vzhledem k působení ve vojenských misích má zkušenosti v oblasti orgánové traumatologie, akutní a urgentní medicíny. Je autorem dvou a spoluautor tří vědeckých monografií, řady domácích a zahraničních přednášek a publikací v zahraničních a domácích recenzovaných časopisech.

XV. pracovní konference na téma monoklonálních gamapatií

Zájemci o problematiku monoklonálních gamapatií se sešli v termínu 27. září 2016 v prostorách Výukového centra Lékařské fakulty v areálu FN v Hradci Králové u příležitosti konání již 15. ročníku pracovní konference. Akce, kterou pořádal Ústav klinické biochemie a diagnostiky ve spolupráci se IV. interní hematologickou klinikou, proběhla pod záštitou ředitele FN HK prof. MUDr. Vladimíra Paličky, CSc., dr.h.c. a pod odbornou garancí České myelomové skupiny. Konference se celkem zúčastnilo 112 odborníků se zaměřením převážně na problematiku klinické biochemie. V úvodu byl ředitelem FN HK oceněn děkovným dopisem zakladatel této již tradiční akce a zároveň odborník v oboru monoklonálních gamapatií, prof. RNDr. Miloš Tichý, CSc., který v tomto roce oslavil významné životní.

Z programu letošního ročníku bych chtěl zmínit 3 hlavní témata, která byla na konferenci řešena. Prvním z nich byla problematika nutnosti stanovování monoklonálního imunoglobulinu v moči, která byla do programu zařazena na základě podnětu společnosti SEKK, která se zabývá kontrolou kvality klinických laboratoří. K tomuto tématu zazněla 2 sdělení: PRO ing. Vávrové a PROTI prof. Hájkou, z následné diskuse vyplynulo doporučení, že vzhledem k nedostupnosti stanovení volných lehkých řetězců v séru v části laboratoří zatím nelze od požadavku dostupnosti stanovení monoklonálního imunoglobulinu v moči ustoupit. Druhým zásadním tématem, kterému byla věnována následující 2 sdělení, byl význam a doporučení pro použití metody Hevylite v diagnostice monoklonálních gamapatií. Zde se účastníci konference shodli na závěru, že zatím není jednoznačně stanovena indikace pro využití této metody v rámci klinické diagnostiky, do budoucna snad půjde o jeden z prognostických markerů u vybrané skupiny nemocných. Vzhledem k ceně tohoto vyšetření však zůstávají standardními vyšetřovacími metodami pro sledování aktivity monoklonálních gamapatií elektroforéza, případně doplněná následnou imunofixací séra.

Zleva prof. Hájek, prof. Tichý a prof. Maisnar

Posledním, neméně důležitým tématem vzhledem k již zmíněným léčebným pokrokům, byly možnosti sledování minimální reziduální choroby u mnohočetného myelomu. Po úvodním přehledném sdělení dr. Beranové se účastníci konference mohli blíže seznámit jak s aktuálně používanými metodami, tak i s výhledem do budoucna, jakým jsou možnosti sledování nádorových onemocnění pomocí stanovení cirkulujících molekul mikro-RNA, popřípadě DNA.

Z mého pohledu je doslova fascinující sledovat vývoj v diagnostice a léčbě, ke kterému v posledních 20 letech u monoklonálních gamapatií, a zejména jejich hlavního zástupce, tj. mnohočetného myelomu, dochází. Nicméně je nutné konstatovat, že léčba v tomto případě diagnostiku poněkud předbíhá. Vzhledem k léčebným úspěchům je ale nutné, abychom měli k dispozici ty nejmodernější diagnostické postupy a mohli tak používat moderní, ve většině případů extrémně drahou léčbu, účelně. Proto jsou akce typu každoroční Konference o monoklonálních gamapatiích velmi důležité. (mai)

XVII. Česko-slovenská konference laboratorní hematologie

Prof. J. Staško přednáší problematiku lepivých destiček

Dne 10.–11. listopadu proběhla již XVII. Česko-slovenská konference laboratorní hematologie. Že je o tuto tradiční akci velký zájem, svědčí velká účast jak odborných pracovníků, tak i vystavovatelů. Celkem na konferenci přijelo 273 kolegů, z nichž největší část tvořili odborníci (vysokoškoláci ne-lékaři) z českých a moravských pracovišť laboratorní hematologie. Druhou nejpočetnější skupinou byli kliničtí lékaři-hematologové.

Při sestavování programu konference se organizátoři rozhodli vybrat i kontroverzní témata, která jsou názorově nejednotná a jsou opakovaně diskutována, ale i novinky například v klasifikaci a diagnostice hematologických onemocnění. Jedna z problematických oblastí je laboratorní diagnostika lupus antikoagulant. Této problematice se ve svém sdělení věnoval jeden z předních světově uznávaných odborní-

ků prof. A. Tripodi (Miláno, Itálie) a paní dr. A. Bulíková (FN Brno). Změny v klasifikaci myeloproliferativních chorob a myelodysplastického syndromu, které byly uvedeny jako nová WHO klasifikace 2016, přednesla jedna z jejích tvůrců prof. Gina Zini (Řím, Itálie). Následující den byl věnován automatickým analyzátorům krvinek, kde vynikající přehledné sdělení měl pan dr. J. Blatný (FN Brno), a problematice lepivých destiček, kterou vysvětloval přední odborník prof. J. Staško (Martin, Slovensko). Jako připomínku na významného hematologa-internistu byla uvedena Chrobákova přednáška, které se ujal dlouholetý spolupracovník a přítel prof. Chrobáka pan prof. K. Indrák (FN Olomouc), který přednesl sdělení: „Od Hb Olomouc a Hb Hradec Králové k molekulárně-genetické dignostice hemoglobinopatií v ČR.“

Téma bylo velmi příhodné, protože prof. Chrobák se hemoglobinopatiím trvale věnoval a ze svého pobytu v Kuvajtu měl s diagnostikou a léčbou tohoto onemocnění bohaté zkušenosti. Na konferenci nechyběly velmi populární kvízy s hlasováním. Morfologický kvíz připravil tandem dr. Mikulenkova (UHKT Praha) a Mgr. I. Fátorová (IV. IHK FN HK), koagulační kvíz pod taktovkou doc. P. Dulíčka a dr. Sadílka (IV. IHK FN HK) byl vynikajícím odborným zážitkem.

Co říci závěrem a co potěšilo organizátory? Přednáškové sály byly plné, diskuse velmi živá, organizační problémy se dařilo vyřešit. Řada účastníků se vyjádřila, že se těší na další kongres v roce 2018.

doc. MUDr. Pavel Žák, Ph.D.
IV. interní hematologická klinika

Seminář – reprogramování somatických buněk

V rámci projektu NF-CZ07-ICP-4-290-2015 se konal ve výukovém centru fakulty 8-9/9/2016 dvoudenní workshop zaměřený na reprogramování somatických buněk pomocí non-integrating metod a jejich následná řízená diferenciaci.

Objev indukovaných pluripotentních kmenových buněk (iPSCs) v roce 2006 a následný velmi rychlý růst poznání v této oblasti vyvrcholil v roce 2012 udělením Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu, kterou získal spolu se sirem Johnem Gurdonem i jejich objevitel prof. Shinya Yamanaka. Tato převratná technologie umožňuje konvertovat pacientovy somatické buňky na iPSCs, které lze relativně snadno diferencovat v jiné specializované buňky těla. Tím se pro personalizovanou medicínu otevírají naprosto nové možnosti: pacientovy buňky lze použít k hledání vhodných léků, pro buněčnou terapii, ke studiu mechanismů jeho onemocnění apod. Personalizovaná medicína a *accompanying diagnostics* v klinické praxi přináší možnost hledat efektivní medikaci na základě individuálních vývojových parametrů konkrétního jedince, kdy na příslušně diferencovaných buňkách je testován účinek jednotlivých farmak.

Na semináři bylo skupinou Dr. Sullivana z University Oslo prezentováno užití malých molekul pro cílenou řízenou diferenciaci iPSCs do jatérních buněk, které je možno využít pro drug screening a studium metabolismu/aktivace biotransformačních enzymů. Malé molekuly mají mnoho výhod ve srovnání s růstovými faktory, zvláště nulovou variabilitu v závislosti na šarži a celkové finanční náklady klesají o řád. Jak bylo uvedeno v dalším příspěvku, který lze shrnout trefným zpátky do budoucnosti: vytváření buněčných 3D struktur

– organoids, vč. metodiky 3D bioprinting dává v konečném důsledku možnost přípravy *bioartificial organs*.

Vše výše zmíněné nachází v oblasti biomedicínského výzkumu v Hradci Králové příznivou odezvu, jak ostatně vyplynulo z příspěvku zástupců obou našich fakult Karlovy university ve městě, tak z Centra biomedicínského výzkumu FN HK. Většina zdejších pracovišť se aktivně zabývá výzkumem nebo využívá jatérní tkáň pro svoje bádání. Vzhledem k velmi omezenému přístupu k primárním lidským hepatocytům nabízí řízená diferenciaci lidských iPSCs jedinečnou alternativu už v 2D uspořádání, přičemž možnost *bioartificial organs* posunuje výpovědní spolehlivost *in vitro* pokusů jednoznačně žádoucím směrem pro potřeby biomedicínského výzkumu, testování léčiv, toxicity apod.

RNDr. David Kunke, CSc.

Odborné akce

6. 1. 2017	Mezinárodní histologický workshop, Praha
19. 1. 2017	Schůze České společnosti otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku ČLS JEP Královéhradeckého a Pardubického regionu, přednášková místnost Stomatologické kliniky
26.–28. 1. 2017	XVI. Dermatologický seminář, Kouty nad Desnou
15. 2. 2017	Regionální setkání dermatovenerologů, Výukové centrum LF HK ve FN HK

Hradecký den kardiotorakální chirurgie

Kardiologická klinika uspořádala 22. 9. 2016 ve Výukovém centru LF HK v areálu Fakultní nemocnice pod záštitou děkana LF UK v Hradci Králové prof. MUDr. RNDr. Miroslava Červinky, CSc. již tradiční Hradecký den kardiotorakální chirurgie.

Úvodní slovo pronesl ředitel FN HK prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., který poctil akci svou návštěvou. Odborná akce se odvíjí od dlouholetých tradic kardiologických sympozií založených prof. J. Procházkou, dříve pořádaných v Deštném v Orlických horách.

Velmi nás potěšila účast MUDr. Čestmíra Rečka, CSc., který v naší FN HK zavedl operační léčbu ischemické choroby srdeční (ICHS). Na akci se zaregistrovalo celkem 185 účastníků z řad lékařů a sester.

První blok byl věnován ischemické chorobě srdeční. Po úvodní přednášce o novinkách v chirurgické léčbě byla zařazena přednáška prof. V. Bláhy o současných možnostech prevence a léčby arteriosklerózy se zaměřením na potenciál nových hypolipidemik.

Další výbornou prezentaci měl MUDr. P. Polanský o současných možnostech posouzení hraničně významné stenózy věnčitě tepny.

V duelu o chirurgické léčbě ICHS s použitím a bez použití mimotělního oběhu zazněla úsměvnou formou prezentace doc. P. Žáčka (on-pump) a prof. J. Harrera (off-pump). Vedle

argumentace podložené závěry studií randomizovaných souborů bylo zdůrazněno i to, že delikátní metoda koronární revaskularizace potřebuje dokonalé pochopení a dokonalé zvládnutí techniky.

V další přednášce podtrhl prof. J. Vojáček přednosti off-pump revaskularizací pro pacienty pokročilejšího věku.

Na závěr bloku shrnul prof. J. Harrer zkušenosti s chirurgickou léčbou komplikací infarktu myokardu.

V druhém bloku byly zařazeny přednášky s tematikou hrudní chirurgie. V několika přednáškách byly ilustrovány současné možnosti miniinvazivní techniky v oblasti plic a mediastina. Asistent V. Koblížek z Plicní kliniky naší nemocnice nastínil možnosti volum redukčních bronchoskopických intervencí s aplikací stentů do emfyzematózních plicních bul endobronchiální cestou. MUDr. J. Ruta ze stejného pracoviště, pak mluvil o kryobiopsiích, také endobronchiální cestou při intersticiálních plicních procesech jako alternativě chirurgického zákroku. Docent A. Stolz z Prahy Motola podrobně probral indikaci, techniku a přínos video-asistovaných plicních anatomických resekcí. MUDr. Z. Chovanec z Brna popsal současné možnosti video-mediastinoskopie v diagnostice a léčbě bronchogenního karcinomu. MUDr. A. Tašková z Thomayerovy nemocnice Praha nás seznámila s postavením video-toraskopicky asistovaných zákroků v diagnostice, léčbě a stajingu plicních onemocnění a karcinomu plic. Primář MUDr. I. Hanke na videozáznamu představil techniku toraskopických operací brzlíku.

Ve třetím bloku zazněly přednášky o ICHS se zaměřením na kvalitu života po operacích z minithorakotomie (MUDr. M. Lopourová). Kolegové z Olomouce se ve své přednášce zabývali odběrem žilních štěpů z dolní končetiny šetrnou technikou „no touch“. MUDr. Ž. Šorm přednesl sdělení o významu použití vosku pro hemostázu u revaskularizačních výkonů. Prof. J. Mandák pojednal o neobvyklé příčině hemoperikardu a hemothoraxu. Rossovou operací se ve svém sdělení zabýval MUDr. M. Voborník. MUDr. M. Děrgel uvedl zkušenosti z experimentu na zvířeti prokazující vliv selektivní ventilace na koncentraci antibiotika v plicní tkáni. MUDr. M. Karalko přednesl zkušenosti o korelaci patologie stěny vzestupné aorty s kuspíditou aortální chlopní.

Pro organizátory akce byla potěšením hojná účast zdravotnických pracovníků. Byli jsme rádi, že se při akci vedle zkušených lékařů dobře prezentovali i mladí lékaři.

Prof. MUDr. Jan Harrer, CSc.

16.–17. 3. 2017	XXI. Hradecké gastroenterologické a hepatologické dny, Výukové centrum LF HK ve FN HK
30. 3.–1. 4. 2017	Seminář mladých českých patologů, Kongres českých patologů, Litomyšl
6.–7. 4. 2017	19. ročník Moravského urologického symposia, Dlouhé stráně
21.–22. 4. 2017	X. Východočeské perinatologické dny, Deštné v Orlických horách
21.–22. 4. 2017	XXI. Hradecké pneumologické dny, Hradec Králové
26. 4. 2017	Jarní mezioborový seminář – Zvláštnosti péče o seniory, posluchárna L. Sazamy, Stomatologická klinika LF a FN HK

XXII. královéhradecké ošetrovatelské dny

Ve dnech 10.–11. září 2016 proběhly v prostorách Univerzity Hradec Králové XXII. královéhradecké ošetrovatelské dny. Tradičně je pořádá Česká asociace sester – Region Hradec Králové ve spolupráci s Fakultní nemocnicí Hradec Králové, Lékařskou fakultou UK v Hradci Králové a Nadací pro rozvoj v oblasti umělé výživy, metabolismu a gerontologie. V rámci této akce se nám podařilo navázat kontakt s Uniwersytet Medyczny we Wroclawiu a již druhým rokem jsme mohli přivítat naše polské kolegyně.

Hlavními tématy kongresu byly „Komplexní péče o pacienta s invazivními vstupy, Prevence a léčba dekubitů, Ošetrovatelská péče v klinických oborech a Vzdělávání nelékařských pracovníků“. Akci oživilo setkání sester senierek.

Novinkou letošního ročníku bylo zařazení diskuzního fóra na, v současné době, velmi aktuální téma „Jak získat a udržet nelékařské zdravotnické pracovníky ve zdravotnictví“ za účasti prezidentky České asociace sester paní PhDr. Marty Šochmanové, MBA, dále Bc. Tomáše Válka, DiS., předsedy Profesní a odborové unie zdravotnických pracovníků, Bc. Márii Dobešové, náměstkyně pro ošetrovatelskou péči FN Ostrava a prof. MUDr. Jiřího Mandáka, Ph.D., lékaře Kardiochirurgické kliniky FN Hradec Králové a proděkana pro výuku všeobecného lékařství 4.–6. ročníku a výuku bakalářských programů LF UK Hradec Králové. Diskuzi moderovala Mgr. Dana Vaňková, náměstkyně pro ošetrovatelskou péči FN Hradec Králové. Protagonisté se shodli na tom, že se na nedostatku zejména sester na trhu práce podílí více faktorů a to především úroveň mezilidských a interpersonálních vztahů na pracovišti, výkon práce ve směnném provozu někdy s nadměrnou přesčasovou prací, fyzická a psychická náročnost profese, a v neposlední řadě také neadekvátní finanční ohodnocení vzhledem k tíži vykonávané profese. Důležitá je také potřeba oživení zájmu mladé generace o studium zdravotnických profesí. Účastníci diskuzce naopak neviděli zásadní problém v současném systému vzdělávání sester. Vzhledem k aktuálnosti tématu proběhla živá diskuze, ve které dominovala mimo jiné také proble-

matika rozsahu kompetencí všeobecných sester a zdravotnických asistentů s dopady do praxe tak, jak jsou v současné době nastaveny. Z diskuzce byla patrná jednoznačná podpora vzdělávání všeobecných sester na vyšších odborných a vysokých školách nejen z důvodu náročnosti poskytované ošetrovatelské péče, která je spolu s rozvojem medicínských postupů stále intenzivnější, ale i z důvodu uznávání sesterského povolání v rámci Evropské unie.

V průběhu dvou dnů zaznělo celkem 53 zajímavých přednášek, z toho dvě přednášky od polských kolegyně. Vystaveny byly 4 poster s odbornou tematikou a 6 posterů věnovaných historii Fakultní nemocnice Hradec Králové. Pořadatelé kongresu za každý den odměnili nejlepší příspěvek, a to na základě výsledků získaných z hlasovacích lístků od jednotlivých účastníků. První den bylo oceněno sdělení paní Jany Sieberové s názvem „Zkušenosti s vedením týmu Domácího hospice Duha, o.p.s. v Hořicích“. Druhý kongresový den nejvíce zaujal příspěvek Lucie Jarešové s názvem „Aktivní účast československých žen a dívek ve vojenských jednotkách za II. světové války“.

Na kongresu bylo zaregistrováno přes 300 posluchačů, vč. studentů SZŠ a VOZŠ Hradec Králové. Hlavními partnery byly firmy B. Braun Medical s.r.o., Hospimed, spol. s r.o., BD Advancing the world of health, Linet spol. s r.o., POLYMED medical CZ, a.s. Akce byla podpořena doprovodnou výstavou 20 firem a mediálním partnerem Ambit Media a.s. a Mladá Fronta a.s. Organizačního zajištění se opět ujala firma HANZO Production, spol. s r.o. Všem patří naše velké poděkování.

Zároveň bychom chtěly za celý organizační výbor kongresu touto cestou poděkovat všem, kteří se podíleli na velice kvalitním, odborně a na vysoké úrovni připraveném kongresu, všem přednášejícím za jejich pečlivě zpracované přednášky a doufáme, že se i na příštích XXIII. královéhradeckých ošetrovatelských dnech opět sejdem v hojném počtu.

Těšíme se na setkání s Vámi ve dnech 7.–8. září 2017.

*Mgr. Dana Vaňková
Mgr. Ivana Dvořáčková, Ph.D.*

Týden vědy na Lékařské fakultě v Hradci Králové

Lékařská fakulta v Hradci Králové se tradičně připojila letos již k 16. ročníku největšího vědeckého festivalu v ČR, nazvanému **Týden vědy a techniky**. Festival organizuje Středisko společných činností AV ČR. Letos se konal v termínu 1.–13. listopadu na řadě míst. Naše fakulta se zapojila přednáškovým cyklem – dne 8. 11. 2016. První z přednášek se dotkla letošního 700. výročí narození Karla IV., římského císaře, českého krále a zakladatel Univerzity Karlovy.

NEMOCI A SMRT KARLA IV.

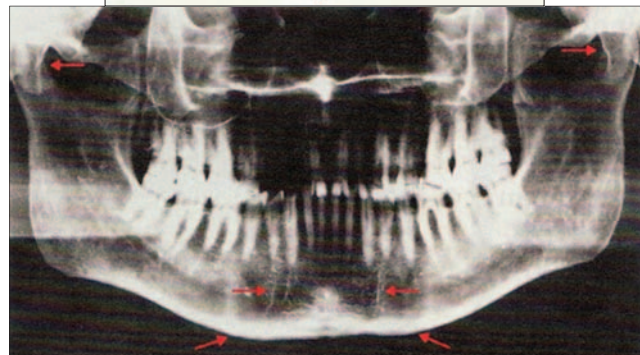
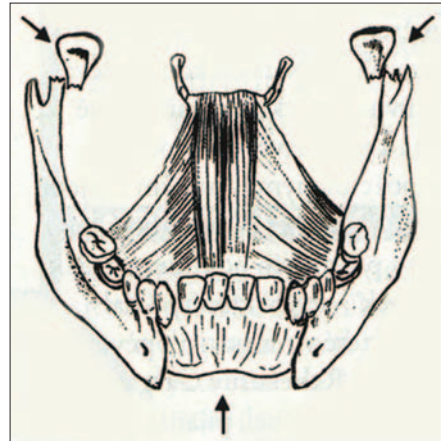
O zraněních, nemocech a smrti Karla IV. máme informace jednak z dobových kronik, převážně však z výzkumu jeho kosterních pozůstatků, který v letech 1976–1978 prováděl náš přední antropolog prof. Emanuel Vlček.

Ač si dnes Karla IV. představujeme jako důstojného vladaře, jeho jinošská léta, ale i střední věk, byly dosti dramatické. Ve svých 15–17 letech za působení v severní Itálii se zúčastnil řady válek a bitev. Ale i po návratu do Čech neustal ve svých bojových a rytířských aktivitách. V roce 1346, ve svých 30 letech, se po boku otce zúčastnil bitvy u Kresčaku (kde tehdy již slepý Jan Lucemburský zahynul). Je známo, že se také s oblibou účastnil rytířských turnajů, většinou však inkognito, pod cizím jménem a erbem. Dokonce sám papež v roce 1347 Karlovi zaslal list, v němž jej káral za takovéto, pro monarchu nevhodné, aktivity.

Z tohoto období byly při výzkumu Karlovy kostry zjištěny známky po sečných a bodných ranách na levém předloktí, levém koleni a bérce a na obličejí. Zde jde o následek sečné rány vedené od levého nadočnicového oblouku přes kořen nosu až pod pravou očníci. Po zhojení takovéto rány jistě musela zůstat na kůži obličejové nápadná jizva. Je ale perličkou, že na žádném dobovém Karlově portrétu taková jizva není patrná – portrétisté tedy Karla vylepšovali!

Ovšem nejtěžší zranění, jak nás informuje rentgenové vyšetření lebky a páteře, utrpěl Karel v roce 1350, ve svých 34 letech. A opět je to rytířský turnaj, ale nevíme kde – kroniky o tom mlčí! Při souboji na koních, s dřevci, dostal Karel těžký úder na bradu; došlo ke čtyřnásobné zlomenině dolní čelisti s vylomením bradové části a jejím vražením dovnitř. Jde o velmi těžký úraz a je s podivem, že jej vůbec přežil; svědčí to o úrovni tehdejších chirurgů, že zvládli nejen první pomoc a pak repozici zlomené čelisti, její fixaci v těžkém terénu krvácení a edémů, ale i náročnou následnou péči, včetně např. příjmu potravy, prevence dekubitů či rehabilitace. Součástí tohoto zranění bylo i poškození krční páteře a míchy; Karel částečně ochrnul na všechny čtyři končetiny (kvadruparéza). Po čtyři měsíce byl pak upoután na lůžko, než se jeho stav pomalu zlepšil. Nicméně následky mu zůstaly po celý život – v důsledku deformace krční páteře měl nahrbená záda a obtížně otáčel hlavou. Zřejmě pro špatné svědomí panovníka se pro veřejnost tajilo, kde a za jakých okolností k onemocnění došlo. Dokonce papežovi, který se zajímal o Karlovo zdraví, bylo sděleno, že jde jen o všeobecnou nevolnost. Kronikáři pak o této události zcela mlčí – zjevně dobře fungovala „cenzura“.

Rentgen lebky rovněž prokázal, že panovníkův chrup byl

Úraz z roku 1350 – na schématu (autor J. Ramba) je znázorněno zlomení dolní čelisti s vražením její bradové části dovnitř (dolní šipka) a odlomení obou čelistních kloubů (dvě horní šipky). Na panoramatickém rentgenovém snímku (autor E. Vlček) je patrný stav po zhojení úrazu – srůsty obou zlomenin bradové části a skleróza dolního okraje dolní čelisti.

kompletní a bez kazů, jeví však výrazné obroušení (abrazi) kousacích ploch zubů. Jde o v té době běžný důsledek příměsi

Na rentgenovém snímku nohy (autor E. Vlček) ukazují šipky degenerativní změny kloubů při dně. (Při předchozích exhumacích ostatků se ztratily drobné kůstky jednoho z prstů).

kamenné drti v mouce, která se do ní dostávala při mletí obilí mlýnskými kameny.

Zajímavý nález byl učiněn na pánvi – na jejím dolním okraji jsou vícečetné kostní výrůstky, které vznikly při králově intenzivní jezddecké aktivitě tlakem sedla. Vždyť to musely být tisíce kilometrů, které Karel strávil na koňském hřbetě při svých mnoha cestách po Evropě (mimo jiné dvakrát do Říma, opakovaně do Francie); kůň byl ale tehdy jediným dopravním prostředkem.

Je známo, že Karel ve vyšším věku trpěl dnou a při ní poruchami chůze. Při své poslední návštěvě Paříže rok před smrtí dokonce musel být nošen na nosítkách. Dna je metabolické onemocnění, které typicky po-

stihuje dobře situované lidi; je totiž způsobena vysokým příjmem masa, hlavně zvěřiny, a alkoholu, hlavně červeného vína. V organismu pak dochází ke zvýšení hladiny kyseliny močové a krystaly jejích solí se usazují v kloubech, hlavně v palcích u nohou, a způsobují záchvaty těžkých bolestí (podagru) i degeneraci kloubů. Rentgen Karlových koster-ních ostatků tuto diagnózu potvrdil.

Antropologická studie nám také podala svědectví o panovníkových posledních dnech; prokázala zlomeninu krčku levé stehenní kosti. K ní došlo zřejmě po pádu, snad při udávané poruše chůze. Karel proto musel být upoután na lůžko. Asi

po třech týdnech, 29. listopadu 1378, ve věku 62 roků zemřel, pravděpodobně na typickou komplikaci dlouhodobě ležících pacientů – zánět plic (bronchopneumonii). Karel IV. je pochován v kryptě katedrály sv. Víta v Praze.

I. Šteiner

Literatura:

Ramba, J.: Co dnes víme o léčení úrazu Karla IV. v roce 1350. Čas. Lék. čes. 139; 2000: 249–252.

Straka, T.: Císař římský Karel IV. Extra historie – Kauzy, prosinec 2014: 5–50.

MUDr. Bohumil Louda lékař, operátor, člověk, oslavil 75. narozeniny

MUDr. Bohumil Louda se se narodil 19. 10. 1941 v Do-mamili u Moravských Budějovic. Po dokončení střední školy a nástavby byl v roce 1961 přijat na Lékařskou fakultu v Hradci Králové. V pátém ročníku absolvoval se svým učitelem, radiologem prof. L. Steinhartem, měsíční odborný pobyt ve fakulní nemocnici v Sofii v Bulharsku. I když započal studium na hra-decké medicíně jako vojenský posluchač, promoval v roce 1967 již jako civilní lékař. Tým

rok nastoupil na zdejší porodnicko-gynekologickou kliniku. V rámci předatestační přípravy působil 6 měsíců na plicním oddělení v Nechanicích. Z porodnictví a gynekologie složil první a posléze i druhou atestaci, v roce 1986 potom připojil nástavbovou atestaci z klinické onkologie, což v té době mělo na území bývalého Československa pouze několik málo lékařů. S načerpanou erudiicí se dále cíleně věnoval onkogynekologické problematice v celém rozsahu a lze říci, že na tomto poli dosahoval výborných léčebných výsledků. Vedl onkogynekologickou poradnu a onkogynekologické kabiny (multioborová kolokvia), osobně velmi rád vzpomíná zvláště na spolupráci s prim. J. Kopečným, prim. Fr. Langrem z ústavu patologie a docentem J. Bedrnou, přednostou chirurgické kliniky, se kterým vyřešili řadu složitých případů. Problematice onkogynekologie se věnoval celistvě včetně chemoterapie. Osobně si ho budu pamatovat jako velmi šikovného operátora, který si uměl vždy poradit. V dnešní

době se dá predikovat mnohem více, o to častější byly dříve peroperační nálezy překvapující a v tu chvíli záleželo zejména na nasbíraných zkušenostech a praktických dovednostech, což byl u tohoto operátora mimořádně pozitivní vklad!

Doktor Louda se též zúčastňoval pravidelné výuky mediků, typický byl jeho osobitý přístup a smysl pro humor. Jeho vystoupení na „posledních přednáškách“ v 5. ročníku naší fakulty bylo po-

važováno a hodnoceno studenty každoročně jako nejlepší. Společně s prim. Fr. Langrem a prim. K. Šmejkallem uváděli auditorium do varu a ve smích, který je při výkonu našeho povolání tolik potřebný.

Bohoušovou celoživotní vášní byla a je myslivost a myslím, že to nepřezenu, když na druhém místě uvedu i rychlá auta. V den jeho narozenin jsme ho společně s primářem Kalouskem a vrchní sestrou Liebichovou letos v říjnu navštívili a když jsme odcházeli, pozval nás, aby nám ukázal odložené trofeje. A právě v jeho garáži potkáváme nádherný terénní mercedes, který na něho čeká.

Doktor Louda svým umem pomohl mnoha ženám při jejich těžkých onemocněních a tyto úspěšně vyléčené pacientky dosud stále potkáváme.

Ad multos annos!

*Doc. MUDr. Jiří Špaček, Ph.D., IFEPAG
přednosta Porodnické a gynekologické kliniky LF a FN HK*

S MUDr. Bohumilem Loudou jsme se dobře poznali v posledních 10 letech, kdy postupně každý z nás závažně onemocněl a to chorobou náležející do odbornosti druhého. Zatímco v prvních letech jsem já byla pacientkou Dr. Loudy, v posledních letech se naše role obrátily. Ráda na tomto místě prohlašuji, že kromě vysoké odbornosti je Dr. Louda pro roli lékaře obdařen ve vysoké míře zvláštním talentem, který není dán každému – správně namíchanou směsí soucí-

tění bez litování, racionality, optimismu, to vše s přispěním mužského šarmu umí způsobit, že nemocný ví, že na boj s nemocí není sám. O pár let později jsem s obdivem sledovala, jak chlapecky bez sebelitosti přijal Dr. Louda svoji nemoc a díky každodennímu velkému úsilí se dokázal vrátit k aktivitám, které mu přinášejí radost. Do dalších let mu přeji vše dobré, vážím si ho a mám ho ráda.

Doc. MUDr. Dagmar Krajčková, CSc.

Na chirurgickou kliniku FN HK jsem nastoupil v červnu 1974. MUDr. Bohumil Louda byl mezi prvními kolegy, které jsem zde mimo kliniku poznal. Oba nás spojovala onkologie v diagnostice a operativě. Bódu v gynekologii, mě v chirurgii. Spolupráce s ním byla výborná a přátelská. Jemu také vděčím za to, že mě přemluvil k atestaci z klinické onkologie na konci 80. let minulého století. Nebylo to vůbec jednoduché atestovat z interního oboru. Bóda však měl vizi a její naplnění bylo pro nás oba profesně významné.

Byl roztomilým člověkem na operačním sále, ambulanci,

ale také mimo kliniku. Operovat s ním i komplikované případy bylo příjemné. Měl převážně dobrou náladu, dokázal vtipně glosovat různé situace – i ty napjaté. Byl šarmantním a přátelským společníkem. Pro jeho milou povahu a odborný kumšt jej měli rádi pacientky i kolegové.

Bóda věděl, uměl a byl fešák. Mám to štěstí mít ho za kolegu!

Hodně zdraví a štěstí do dalších let.

MUDr. Pavel Jandík, Ph.D.
Chirurgická klinika FN HK

Pana doktora Bohumila Loudu znám více jak 37 let. Nejříve jako student, později jako kolega. Sám za sebe mohu říci, že na něho vzpomínám jako na vždy dobře naladěného lékaře, který svým vtipem a nadhledem dokázal vytvořit na pracovišti dobrou atmosféru.

Rozvaha, klid, vstřícnost... to jsou hlavní atributy, které se mi vybavují, když se řekne: gynekolog, pan doktor Bohumil Louda.

Bohoušku, (a je mi velkou ctí, že Tě tak smím oslovovat) přeji Ti, při příležitosti Tvého krásného životního jubilea, ještě mnoho spokojených chvil, radosti z Tvých blízkých a ze života vůbec.

MUDr. Vladimír Bašta
Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny
FN HK

Příběh budovy Lékařské fakulty

ČÁST 8.

Když mě redakce časopisu Scan, prof. Vladimír Maisnar a Iveta Juranová oslovili na podzim roku 2014 s nápadem připravit pro časopis seriál na rok 2015, který by vhodně doplnil 70. výročí zřízení Lékařské fakulty v Hradci Králové, asi by mě nenapadlo, že téměř po dvou letech bude výsledkem této spolupráce publikace. Původní nápad se postupně rozvinul v téměř dvouleté studium odborné literatury a pramenů. Prvním výsledkem byl samozřejmě seriál pro Scan, vedle něho hned vznikala výstava *70 let Lékařské fakulty v Hradci Králové 1945–2015*, otevřená v září 2015, která je v současné době trvalou součástí prostor LF. Již tehdy se původní záměr začal ubírat cestou k publikaci, která by přinesla všechny výsledky bádání, soustředila historické fotografie Sbírkou Muzea východních Čech v Hradci Králové k danému tématu, řadu tiskovin a fotografií ze soukromých sbírek, z nichž mnohé dosud nebyly publikovány a všechny se do výstavy nevešly nebo byly objeveny později.

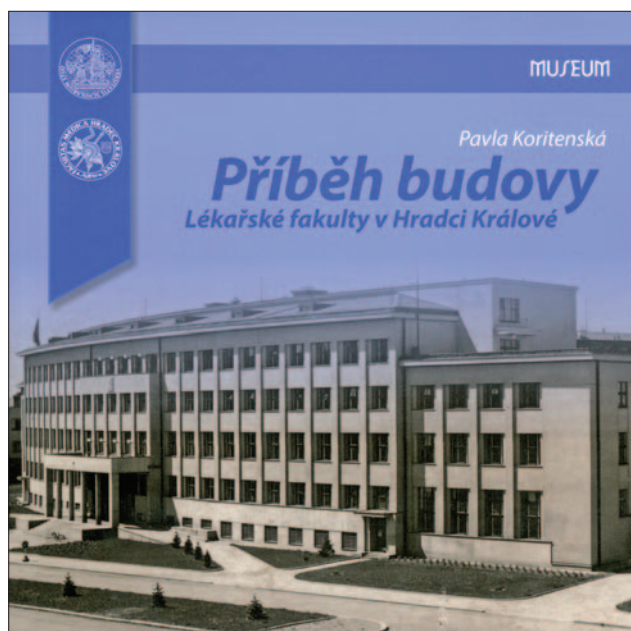
Publikace nazvaná *Příběh budovy Lékařské fakulty v Hradci Králové* si dala za cíl seznámit čtenáře s pohnutou historií budovy dnešní Lékařské fakulty v Hradci Králové, která je nezapomenutelnou součástí města a slouží fakultě již více než 70 let. Zahrnula časové období let 1935 až 1947. Velkým přínosem do publikace bylo, že se do tohoto příběhu zapojili svými vzpomínkami jedni z prvních studentů LF prof. Rudolf Malec a doc. Jiří Endrys, kteří se velmi ochotně podělili o svoje vzpomínky na začátky Lékařské fakulty. Příběh by nebyl úplný, kdyby se dalším ochotným spolupracovníkem nestal syn architekta a projektanta budovy Jana Rejchla, sám také architekt Milan Rejchl.

Publikace přináší také řadu bonusových materiálů např. místopis budovy sborového velitelství., ukázky z nepublikovaného spisu prvního děkana LF – profesora Bohuslava Boučka a vzpomínky lékařky Zdenky Hodačové na ubyto-

vání studentů královéhradecké LF na přelomu padesátých a šedesátých let. Velkým „bonusem“ je obrazová příloha, ve které lze porovnat historické fotografie a současnou podobu Lékařské fakulty a interiérů budovy.

Za autora textových podkladů pro publikaci bych ráda popřála všem čtenářům, aby si „Příběh“ užili a něco nového o této zajímavé stavbě a její historii se dozvěděli. Dovolují si poděkovat panu prof. Miroslavu Červinkovi, děkanovi LF a redaktorce Scanu a editorce publikace Bc. Ivetě Juranové za skvělou spolupráci na tomto projektu a Miroslavu Benešovi za nádherné fotografie. Knihu je možné zakoupit v Muzeu východních Čech.

PhDr. Pavla Koritenská
Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Pamětní deska ve vchodu do Fakultní nemocnice

V letošním roce uplynulo 70 let od události, která symbolickým způsobem završila životní příběh Jiřího Franty a Karla Milostného. Osudy těchto hradeckých lékařů již časopis Scan v minulých letech několikrát připomněl.

Součástí Sbírkou Muzea východních Čech v Hradci Králové je i upomínková kniha nazvaná *Na paměť Dr. Jiřího Franty a Dr. Karla Milostného* a soubor fotografií, které dokumentují slavnostní akt odhalení pamětní desky doc. MUDr. Jiřímu Frantovi (1899–1945) a MUDr. Karlu Milostnému (1913–1933) ve vchodu Fakultní nemocnice v Hradci Králové. Oba lékaři, účastníci protifašistického odboje, obětovali své životy za druhé světové války. Jejich osobní statečnost byla oceněna nejen Československým válečným křížem in memoriam, ale právě také umístěním pamětní desky v prostorách nemocnice, kde oba lékaři pracovali. Pamětní deska byla zhotovena královéhradeckým sochařem Josefem Škodou.

Vzápětí po skončení války vznikl *Komité pro vybudování pamětní desky doc. dr. Jiřího Franty a dr. Karla Milostného*. Tento komité zajistil její financování a umístění v areálu nemocnice. V uvedené Pamětní knize jsou nejen fotografie obou lékařů, finanční přehled Komité pro vybudování pamětní desky, skica desky, listina dokumentující finanční sbírku komité, ale také pozvánka na slavnost a podpisy účastníků slavnostního odhalení.

Pozvánka na slavnostní odhalení pamětní desky

Chystanou událost komentoval i místní tisk a vyjádřila se k ní i řada významných osobností. Profesor Albert Pražák, mimo jiné předseda Revoluční národní rady v Praze, zaslal do Hradce Králové osobní dopis, ve kterém zaznělo: „Vaší slavností a touto tryznou budou Praha a Hradec Králové spjaty touž úctou k těm, kdo obětovali za vlast a národ život. (...) Revoluční česká národní rada, jež tyto dny přehlídí znovu nedávnou minulost, ohlíží se dnes s pohnutím na Hradec Králové a klade na pamětní desku umučených lékařů věčně svěží věnec vavřínu. Duchem i srdcem stojím dnes v pohnutí s Vámi a klaním se nehynoucí paměti těchto dvou nezapomenutelných národních mučedníků, kteří budou v nás i v těch, kteří přijdou po nás, věčně žít.“*

Detail pamětní desky

Slavnost byla zahájena 4. května 1946 v 11 hodin projevem primáře interní kliniky MUDr. Břetislava Janouška. Slavností události se účastnili zástupci Univerzity Karlovy, hradeckého MNV a ONV, účastníci odboje, zástupci organizace politických vězňů a řada dalších osobností, představitelů TJ Sokol, zaměstnanců Okresní nemocnice v Hradci Králové, příbuzní obou lékařů, zejména matka Dr. Karla Milostného, jeho snoubenka a strýc, královéhradecký děkan a papežský prelát Msgr. Jan Brabec. Za znění národní hymny v podání hradecké vojenské posádky odhalil pamětní desku předseda Okresního národního výboru Bohumil Mucha. Slavnostní projevy pak zhodnotily osobní oběť obou

doc. MUDr. Jiří Franta

* Praha a Hradec spjaty úctou k bojovníkům. Pochodeň, 1946, roč. II. (1923), č. 19, s. 6.

MUDr. Karel Milostný

MUDr. Milady Reimové-Frantové (1906–1942), její osobní statečnost, odbojovou činnost a ošetřování Jana Kubiše po atentátu na Reinharda Heydricha. Ani ona neunikla zatčení a v říjnu 1942 byla zastřelena za podporu a pomoc atentátníkům. Na osobní oběť a statečnost všech zmíněných bychom neměli, zejména v současné době, zapomínat.

PhDr. Pavla Koritenská
Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Prameny:

Pamětní kniha *Na paměť Dr. Jiřího Franty a Dr. Karla Milostného*, Sběrka MVČ, fond Zdravotnictví, inv. č. ZD 02-806.

Velkým mrtvým! *Štít*, 1946, roč. 37, č. 18, s. 2.

Praha a Hradec spjaty úctou k bojovníkům. *Pochodeň*, 1946, roč. II (33), č. 19, s. 6.

Koritenská, Pavla. Josef Vaněk a moderní nemocnice. *Mladá fronta Dnes*, 2005, roč. 16, s. D/4.

Koritenská, Pavla. Královéhradecká nemocnice po skončení druhé světové války. *Scan*, 2002, roč. 12, č. 4, s. 16–17.

Prášilová, Libuše. MUDr. Jiří Franta. *Scan*, 1997, roč. 7, č. 4, s. 15–16.

Prášilová, Libuše. MUDr. Karel Milostný. *Scan*, 1997, roč. 7, č. 5, s. 22–23.

Fotografie a tiskoviny (Sběrka MVČ)

Slavnostní odhalení pamětní desky: shromáždění účastníků u vchodu Okresní nemocnice

Čestná stráž u pamětní desky, 4. 5. 1946

Kam za kulturou v Hradci Králové:

do 6. 1. 2017 18. 1.–20. 2. 2017 22. 2.–20. 3. 2017	LÉKAŘSKÁ FAKULTA, GALERIE NA HRADEŽ Premiéra 2016 – výstava fotografií Rostislav Novák – malířská tvorba Polští výtvarníci z Klodzka
8. 12. 2016–12. 2. 2017 27. 1.–23. 4. 2017 24. 3.–5. 11. 2017	MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH Kralické betlémy minulosti i dneška Fosilie Michala Potůčka Velká vizita! ...v Hradci Králové za první republiky
24. 11. 2016–5. 2. 2017 24. 11. 2016–5. 2. 2017 24. 11. 2016–5. 2. 2017	GALERIE MODERNÍHO UMĚNÍ V HRADCI KRÁLOVÉ Aleš Lamr – Stručná retrospektiva Pocta Bohumilu Kubišovi Otisky – Fragmety – Vize

Cesta legionáře kolem světa aneb Z pamětí Antonína Matejska

První světová válka je i po sto letech historiky stále sledované téma. Poté, co se světová historiografie zaměřila na tzv. velké dějiny, nadešel čas pohlédnout na první světovou válku očima jejích účastníků, ať už to byli vojáci bojující za vlastenecké ideály či o svůj holý život, nebo civilisté, kteří zůstali v zázemí a zaznamenávali události kolem sebe do deníků nebo dopisů. V posledních pětadvaceti letech se proto začaly na pultech knihkupectví objevovat publikované deníky rakousko-uherských vojáků a československých legionářů bojujících v různých koutech Evropy a Asie. Spolu s tím, jak se tento fenomén dostával do povědomí veřejnosti, byly i muzejní sbírky obohacovány o dary originálních deníků vojáků či korespondence.

A. Matejský, ateliérová fotografie, 1912, ze soukromých rodinných archivů

Jedny paměti na první světovou válku se dochovaly také v rodině pana Libora Stefana. Napsal je jeho prastrýc, československý legionář Antonín Matejský (1888–1961). Tyto cenné a velice zajímavým způsobem sepsané paměti jsme se rozhodli publikovat, aby i tento střípek mohl obohatit složitou mozaiku, kterou tvoří události Velké války.

A. Matejský své vzpomínky věnoval svému vnukovi Ivanovi (*1946), na něhož se v textu často obrací, a nazval je *Cesta kolem světa. Vzpomínky na první světovou válku, zajetí, boje za osvobození*

naší vlasti a návrat domů přes Havajské ostrovy, Panamský průřez, Gibraltar a Terst v letech 1914–1920.

Antonín Matejský, rodák z Nahořan (okres Náchod), působil bezprostředně před první světovou válkou jako učitel na obecné škole v Dobrušce. Dne 27. 7. 1914 narušoval v Hradci Králové k 18. pěšímu pluku a dne 10. 9. 1914 padl v bitvě u Vereszma do zajetí. V listopadu roku 1917 se přihlásil do ruských legií, v nichž oficiálně svou činnost ukončil ke dni 10. 8. 1920.

Svědectví A. Matejského poskytuje cenné informace pro zájemce o prvoválečnou historii i pro laiky z řad široké veřejnosti. Zachycuje příběh muže, který šel do války, aniž by věděl, co přesně ho čeká; příběh muže, který po sedmi týdnech upadl do zajetí, přičemž rakouskou armádou byl prohlášen za mrtvého. Autor velice poutavým způsobem popisuje, jak se žilo českému vojákovi v zajetí, jak pracoval po boku mužiků na ruských polích, jak trpěl hladem, přezřel epidemií tyfu, procestoval celý svět a necelé dva roky

po skončení války se vrátil domů. Jedná se o silný příběh velmi skromného a vzdělaného člověka, který se po návratu z války vrátil ke svému povolání a působil jako učitel a ředitel na školách v Dobrušce a Novém Městě nad Metují, a to až do nuceného odchodu do důchodu v roce 1948.

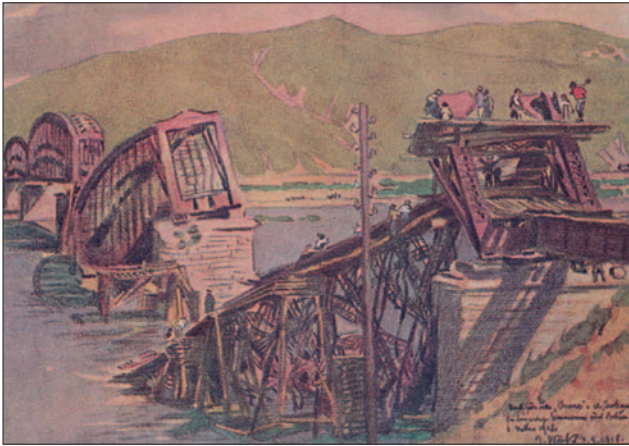
Abychom přiblížili, jak jeho daleká cesta začala, uvádíme krátký výňatek z jeho pamětí: „Den 26. července 1914 je dnem mobilizace. Před válkou jsem rok učil v Semechnicích u Opočna, odkud jsem chodil do Dobrušky za nynější Tvou babičkou. Tenkrát to byla mladá a hezká slečna. Jela se mnou do Semechnic, kde jsem se rozloučil se svými domácími, a zbytek dne jsme si vyhradili pro sebe.“

Legionář A. Matejský, ateliérová fotografie, 1918, ze soukromých rodinných archivů

Společná fotografie A. Matejského a jeho přátel. Stojící zleva: A. Matejský, A. Rocman, sedící zleva ruský desátník a Ladislav Švarc, 1917, z pamětí A. Matejského *Cesta kolem světa*

Rozbitý most, J. Vlček, 3. 9. 1918, z pamětí A. Matejska Cesta kolem světa

Druhého dne jsem jel domů do Nahořan, rozloučil se s rodiči a sourozenci a spolu se švagrem Pavlem, manželem mé sestry Anny, nastoupil cestu na nádraží do Velké Jesenice a dále vlakem do Hradce Králové.

V Hradci Králové nás v kasárnách oblékli do vojenských šatů a odvedli do budovy měšťanské školy. Ve třídách na slámě jsme spali, na dvoře cvičili a v okolí města pochodovali a prováděli vojenská cvičení. Jednou mě navštívila sestra s bratrem Pepíkem a dvakrát za mnou přijela nynější Tvoje babička. Návštěvami jsem byl velice potěšen. Stále jsme doufali, že k pravé válce nedojde a že se spor nějak urovná.

Ale opak byl pravdou. Asi po desetidenním pobytu v Hradci Králové nám oznámili, že pojedeme do pole.

Za zvuku vojenské hudby a doprovodu četného obecnstva ubíráme se na nádraží. Na nástupiště stráž pustila jenom vojáky. Ženy rozloučily se se svými muži, přály jim šťastný návrat a nám všem přálo obecnstvo mnoho štěstí.

Byly pro nás připraveny dobytčí vagony. Udělali jsme si v nich pohodlí, jak to skrovný prostor dovozoval, a čekali na odjezd. Nevěděli jsme, kam pojedeme. Na jih proti Srbům nebo na východ proti Rusům? V 10 hodin nám hudba zahrála, vlak se hnul k Třeběchovicím. Jedeme tedy na Rusy.“

Mgr. Zdeňka Kulhavá
Libor Stefan

NOVÉ KNIHY

SHAW, Kathy N., Richard G. BACHUR, James CHAMBERLAIN, Jane LAVELLE, Joshua NAGLER a Joan E. SHOOK. **Fleisher & Ludwig's textbook of pediatric emergency medicine. Seventh edition.** Philadelphia: Wolters Kluwer, 2016, xxxii, 1519

pages. ISBN 978-1-45119-395-4. Aktualizované vydání Fleisherovy a Ludwigovy učebnice dětské urgentní medicíny, která je již dlouho uznávána jako nezbytný komplexní klinický odkaz na diagnostiku a řízení zdravotních problémů vyskytujících se u dětí.

Kresby s lehkostí ptačích pírek

Křehké kresby, na kterých rozpoznáte i droboučké detaily v ptačím peří, tak vypadají vědecké ilustrace české fauny, jejichž autorkou je Leona Kuťková. V průběhu listopadu letošního roku byly právě tyto kresby k vidění na hlavní budově Lékařské fakulty v Hradci Králové, v prostoru 1. poschodí před děkanátem.

Leona Kuťková se výtvarně tvorbě věnuje systematicky od roku 1998, nejprve se zaměřovala na sochy zvířat vytvářené technikou lité broušené sádky. V roce 2006 získala zakázku soukromé firmy JCCCE v Tokiu, na vytvoření dvou bronzových bust majitele firmy a jeho manželky, obě práce jsou vystaveny nyní v prostorách firmy. Následně pak v letech 2009–2011 v Japonsku žila a začala se věnovat ilustraci fauny. Po návratu do ČR svoji výtvarnou tvorbu Leona Kuťková soustředila výhradně na vědeckou ilustraci české fauny. V roce 2014 se stala členkou Unie výtvarných umělců, z.s. Hradec Králové. Své práce opakovaně vystavovala na samostatných i kolektivních výstavách.

-ji-

HUMOR LÉČÍ...

Pavel Matuška – výtvarník působící v oblastech reklamní grafika, ilustrace, kreslený humor. Publikuje svůj kreslený humor od roku 1980.
www.pavelmatuska.cz

Máš leukémii? Tak spolu půjdeme za rok na Sněžku

Jak vystoupat na Sněžku tři roky po transplantaci kostní dřevě a jak vystoupat na Sněžku dvacet let po transplantaci.....jde to a to hned s partou kamarádů a lidí, kteří této krásné tradiční akci fandí a podporují ji. Vymyslela ji Jitka Košinová, kterou v době, kdy sotva chodila po chodbách hradecké nemocnice na IV. Interní hematologické klinice, motivoval její bratranec větou „za rok spolu půjdeme na Sněžku“. No a letos 3. září to spolu vyšlápli už po třetí. Pochod se už stal tradicí a je velkou podporou pro pacienty po transplantaci a i pro ty, kteří s některou z diagnóz, které tento výkon čeká, teprve bojují.

Léčba je dlouhá, náročná, nepříjemná a s řadou vedlejších účinků. Krůček po krůčku se člověk dostává do kondice a má před sebou velkou výzvu do budoucna, že bude opět schopen zvládnout výstup na naší nejvyšší horu.

Letos se výstupu zúčastnilo přes tři sta lidí a výtěžek z akce pro Nadaci transplantace kostní dřevě dosáhl 70 000,- Kč.

Mezi účastníky byla i paní Radka Hojná, žena, která je po transplantaci již přes dvacet let.

Její příběh je zajímavý hlavně tím, že dokazuje, že i po prodělání tak těžké nemoci se dá žít zcela plnohodnotný život. Její láska k lidem a hlavně k dětem ji dostala až k práci v Organizaci bez mámy. V Africe totiž stoupá počet sirotků,

kteří zůstanou po zesnulých rodičích, většinou v souvislosti s epidemií HIV/AIDS. Paní Hojná byla již dvakrát v Tanzanii a vždy se starala o tyto děti a jejím cílem bylo, aby se ze sirotků stali samostatní a alespoň trochu vzdělaní lidé.

Podobné akce jsou velikou výzvou pro všechny nemocné a nejen pro ně. Nejdůležitější je nevzdávat se a dál bojovat za každé situace! Život stojí za to, aby se žil a proto všichni doufáme, že se zase za rok potkáme na úpatí naší nejvyšší hory, abychom společně znovu vystoupali na její vrchol.

Mirka Židová

NOVÉ KNIHY V LÉKAŘSKÉ KNIHOVNĚ

CIOTTONE, Gregory R., Paul D. BIDDINGER, Robert G. DARLING, Mark E. KEIM, Michael S. MOLLOY a Selim SUNER. Disaster medicine. Second edition. Philadelphia, PA: Elsevier, 2016, xxxiii, 1013 pages. ISBN 978-0-323-28665-7.

Nejkomplexnější zdroj týkající se medicíny katastrof. Zahrnuje izolované domácí události, stejně jako globální katastrofy a humanitární krize. Dr. Gregory Ciottone spolu s dalšími vědci po celém světě sdílejí své znalosti a zkušenosti na přípravu, hodnocení a řízení přírodních i člověkem způsobených katastrof, včetně teroristických útoků a hrozby biologické války.

Na kole k Rudému moři – návod pro starší a pokročilé

Zajímavou, téměř exotickou cestu na kole do dalekých zemí lze podniknout i o své dovolené. Kniha Jaroslava Dršaty (absolventa Lékařské fakulty UK v Hradci Králové a profesora UK na Farmaceutické fakultě) **Na kole do Jeruzaléma a ještě kousek dál** takovou cestu popisuje. Její autor putoval ve věku 62–68 let, v letech 2005–2011, sólo na kole čtrnácti zeměmi od nás až k Rudému moři. Na to potřeboval vždy část své dovolené v rozsahu jednoho až tří týdnů, takže cesta v celkovém rozsahu přes 6 200 km se uskutečnila v sedmi etapách. Jednotlivé etapy na sebe navazovaly, knížka tedy provádí čtenáře po souvislé trase ze střední Evropy přes východní Balkán, Turecko, Sýrii a Izrael do Jordánska, tedy zeměmi, z nichž některé lze v současné době válečného konfliktu těžko navštívit. Účelem cesty nebylo polykání kilometrů, ale poznávání světa ze sedla bicyklu, tedy přiměřenou rychlostí. Proto knížka potěší zejména toho, kdo se zajímá o kulturní a historické souvislosti navštívených míst.

Text je psán s humorem a lehkou sebeironií, s níž se mohli seznámit např. pracovníci Centra očkování a cestovní medicíny hradecké Fakultní nemocnice, kteří cyklistu-cestovatele ošetřili po pokousání pouličním psem v Bulharsku.

Citujeme z autorova vyprávění:

Doktor infekčního oddělení v bulharském Kazanlaku: *Je důležité, zda pes, který vás pokousal, je znám. Nedej bože, kdyby pes nebyl znám nebo se nenašel (přitom se pokřížoval).*

Já: *Samozřejmě, že pes je znám. Vyběhl z restaurace Svetica mezi Kazanlakem a Šipkou...*

Dr.: *Pokud je pes znám, je třeba, abyste zašel na veterinární službu, pes musí být odchycen a pozorován a Vy taky. Nedej bože (pokřížování), aby pes utekl a někde ho přejelo auto (pokřížování). Pokud pes nepojde nebo ho nějaký idiot nezabije, tak to bude dobře a my Vás pustíme domů.*

Já: *Na pozorování nemám čas, ze Šipky jedu do Sofie a pak se vracím domů.*

Dr.: *Nedej bože (pokřížování), kdyby ten pes měl vzteklinu a pošel. A kdyby do té doby nepošel, musel by být utracen (pokřížování). A vy byste musel dál zůstat tady v nemocnici (pokřížování; o mém utracení nepadlo ani slovo).*

Já: *Tak já raději pojedu hned domů.*

Dr.: *To bude nejlepší, odjedte co nejdřív. Antisérum si nechte dát až v Čechách a dejte se tam taky přeočkovat proti vzteklině. Nedej bože (pokřížování), abyste umřel tady (pokřížování).*

Já: *Tak já radši pojedu. Sestro, už nic nepište!*

Sestra (dosud mlčící): *Však já taky už nic nepišu (dů-*

kladně škrtá z knihy pacientů moje jméno, aby zmizel jakýkoliv důkaz o mé návštěvě na infekčním oddělení kazanlácké nemocnice).

Cestopis je psán formou deníku na 240 stranách včetně více než 300 fotografií. Z knížky je zřejmé, že lze zajímavě cestovat na kole exotickými zeměmi i ve vyšším věku a bez zvláštních fyzických předpokladů. Stačí se jen rozhodnout a jet správným směrem. *-red-*

Záznamy tušeného

Příležitost k příjemnému zastavení a zamyšlení představuje výstava Jaroslava Chebena v Knihovně města Hradce Králové. Byla připravena u příležitosti autorova životního jubilea, nese název Záznamy tušeného a je otevřena do 21. prosince 2016.

Jaroslav Cheben je uznávaný výtvarník, který se více než půlstoletí věnuje volné a užití grafice, bibliofilii, kresbě, ilustraci a knižní grafice. V královéhradecké městské knihovně v 1. poschodí vystavuje autor jednak svoje ilustrace k různým básnickým sbírkám a také velkoformátové obrazy vytvořené černým uhlím na bílém papíru. Ve všech Chebenových obrazech i obrázcích se vzájemně prostupuje makrokosmos a mikrosvět, zobrazuje krajiny vnitřní i vnější zároveň, v nich nacházíme různé průhledy, štěrbinu včetně částí těla nebo útržků tváře. Černobílá kombinace vystavených obrazů je velmi působivá, svoji roli hraje pouze jednoduchá, čistá linie, světlo, stín. Výsledným efektem je klid a harmonie, ale zároveň i silný dojem, pocit čistoty. Svoje vrstvy a pohledy si nachází každý pozorovatel sám, a tak vás někde může překvapit podobnost vnitřních struktur těla s vnější přírodou nebo jinde zjištění, že průrva mezi skalami se náhle mění v symbol Kristova utrpení. „Chebenova kresba je redukována na samou dřevň linii a tvarů – bez jakýchkoliv ornamentálních zbytečností, efektů a příkras. Přitom jde o projev vrcholně kultivovaný a působivý,“ řekl na vernisáži výstavy PhDr. Josef Bavor, předseda Unie výtvarných umělců, z.s. Hradec Králové.

Jaroslav Cheben se narodil v roce 1936 v Pardubicích, absolvoval brněnskou Školu uměleckých řemesel, obor grafika, byl dlouholetým výtvarníkem královéhradeckého nakladatelství Kruh. Spolu s PhDr. Vladimírem Panouškem, zakladatelem časopisu Scanu, se Jaroslav Cheben podílel na vzniku časopisu a jeho výtvarné podobě. *-red-*

Marek Brodský v Artičoku

artičok

Herce, výtvarníka, textaře, animátora a syna slavného otce není třeba představovat. Do královéhradecké kavárny a galerie Artičok přivezl svoje Kočičí krchovy. Obrazy, ve kterých sarkasticko-ironicky nahlíží na otázku nevyhnutelného konce života. Vernisáže výstavy začátkem listopadu se samozřejmě zúčastnil i autor a nezůstal naprosto nic dlužen své pověsti plachého a nesmělého umělce.

Marek Brodský vystudoval animovanou tvorbu na FAMU a pracoval také jako animátor ve studiu Bratři v triku. Je současně i hudebníkem a textařem, založil rockovou kapelu Nahoru po schodech dolů band. Z jeho filmografie můžeme jmenovat asi především praktikanta Hlaváčka ve filmu Rozpuštěný a vypuštěný, účinkoval v seriálu Křeče v noční košili, Radim Špaček ho v 90. letech obsadil do hlavní role svého válečného dokumentu Mladí muži poznávají svět. Marek Brodský pracoval také v oblasti animované reklamy, užití grafiky, působil jako redaktor v časopisu Audio video revue a v Lidových novinách. V posledních letech se věnuje výhradně malování. *-ju-*

Galerie moderního umění v novém

Rozsáhlá rekonstrukce Galerie moderního umění v Hradci Králové skončila a koncem listopadu byly výstavní prostory opět zpřístupněny návštěvníkům. Secesní historická budova postavená v letech 1911–12 podle návrhu architekta Osvalda Polívky byla jednak citlivě opravena se zachováním uměleckořemeslných dekorativních prvků, dále byly odstraněny některé necitlivé zásahy z minulosti, zároveň byla budova přizpůsobena současným potřebám výstavních prostor uměleckých děl. Ve vnitřním atriu budovy vznikl třípatrový otevřený prostor, který přináší množství přirozeného světla do expozic, je vzdušný a nabízí zajímavé průhledy. Vzhledem k nutnosti instalace nové vzduchotechniky do tohoto otevřeného prostoru vznikl unikátní umělecký artefakt. Do této části projektu se totiž zapojil výtvarník Aleš Lamr a šedivé trubky vzduchotechniky pojednal ryze výtvarně.

Nová stálá expozice má název Proměny obrazu – obrazy proměny a mapuje vývoj českého výtvarného umění od přelomu 19. a 20. století až po tvorbu současných umělců. Představuje jak díla dobře známá z předcházející expozice, tak nově zakoupené práce z posledních let.

Do nově otevřené Galerie moderního umění se také přestěhovala Galerie Vladimíra Preclíka a stane se takovou „proměnlivou stálou expozicí“, která bude jednou ročně obměňována. Celý soubor Preclíkových děl je autorův dar Královéhradeckému kraji.

Kromě stálých expozic Galerie samozřejmě připravuje i nejrůznější výstavy. Momentálně se konají tři výstavy, všechny trvají do 5. února: Aleš Lamr – Stručná retrospektiva; Pocta Bohumilu Kubišovi a výstava nových přírůstků z let 2014–2015 nazvaná Fragmenty, otisky, vize. -ju-

HISTORIE MEDICÍNY VE FILATELIÍ (31)

Z archivu M. Vostatka

GEORGE PAPANICOLAOU

Zakladatel cytodiagnostiky se narodil roku 1883 v Řecku jako **Georgios Papanicolaou**. Po absolvování lékařské fakulty v Athénách pracoval v letech 1904–1913 jako patolog na několika univerzitách v Německu. V roce 1913 natrvalo přesídlil do USA, kde působil v New Yorku a na Cornellově univerzitě.

Již v roce 1928 přednesl svůj nálezy, že nádory dělohy mohou být diagnostikovány mikroskopickým vyšetřením stěru z vagíny či z děložního hrdla, rozetřeného na sklíčko a polychromaticky obarveného. Ale až po publikaci této metody v roce 1943 se jí dostalo ši-

rokého přijetí a také názvu PAPtest. Tímto lehce proveditelným testem lze zachytit již časná stádia karcinomatózní přestavby buněk, následně pacientky léčit, a tak přispět k prevenci jednoho z nejčastějších zhoubných nádorů žen – karcinomu děložního hrdla (čípku).

Papanicolaou v roce 1961 přešel na univerzitu v Miami na Floridě, kde začal budovat ústav pro výzkum rakoviny, zemřel však v roce 1962, dříve než byl ústav dokončen.

Známku vydala federální pošta USA v roce 1978.

Vzpomínka na prof. MUDr. Stanislava Němečka, DrSc.

Dne 4. listopadu si připomínáme nedožitě 85. narozeniny prof. MUDr. Stanislava Němečka, DrSc. Svou životní pouť prof. Němeček ukončil ve středu 17. srpna 2016. Smutná zpráva o jeho skonu se rychle rozšířila mezi jeho bývalými spolupracovníky a kolegy a četné ohlasy na tuto smutnou novinu směřovaly i na Ústav histologie a embryologie, kde pan profesor prožil léta svého tvůrčího rozvoje.

Na Ústav histologie a embryologie nastoupil MUDr. S. Němeček, CSc. v r. 1984. Pozice nového vedoucího ústavu mu umožnila naplnit své představy o komplexním pojetí biomedicíny, realizovat některé své záměry v základním i klinicky orientovaném výzkumu i ve výuce mediků. Vyzbrojen praktickými zkušenostmi z histopatologické laboratoře, vnesl do laboratoří ústavu nový řád a postupy. Poznatky z experimentální neurochirurgie dále rozvíjel a na fakultu s sebou přinesl nová výzkumná témata zaměřená především na neurovědy. Návaznost na kliniku a biopickou diagnostiku mu usnadňovala vést své spolupracovníky k praktickým výstupům a závěrům. V práci na výzkumných tématech podporoval nejen své kolegy, ale i pregraduální studenty. Vzpomínám na společné schůzky, jichž se účastnilo až osm studentů a většina z nich velmi úspěšně prezentovala své výsledky na soutěžích SVOČ. Témata prací byla značně rozmanitá a pokrývala problematiku endokrinních žláz, stavby struktur CNS, metodické práce např. impregnaci mitochondrií, nástříky krevního řečiště orgánů, průkazy makrofágů, neurální transplantace, míšní léze i mozkové nádory. Řešení nových výzkumných projektů přineslo na ústav i dostatečné finanční zdroje, což umožnilo dále rozšiřovat metodický záběr např. pořízením experimentálního stereotaktického aparátu, mikroskopu Leica s diskusním tubusem, epifluorescencí a mikrofotoparátém, zakoupením protilátek a imunoreagencí na první imunohistochemické detekce, ale též pořizovat nové knihy a objednávky separátů. Prof. Němeček miloval knihy, pravidelně navštěvoval knihovnu Na Hradě a horlivě sledoval publikované novinky, každý týden rozesílal žádanky o další separátní výtisky a všechny práce doručené z celého světa pečlivě uchovával. Protože brzy převýšil kapacitu své rozlehlé pracovny, začal jako rozsáhlou kartotéku využívat i sekretariát a přilehlé prostory. Díky této dobře fungující infrastruktuře byl obeznámen se všemi novinkami neurovědních disciplín, což mu na odborných sympoziích vědeckých společností přinášelo zasloužený respekt, uznání i obdiv. Právem byl řazen mezi koryfeje morfologických oborů v Čechách. Za své životní krédo pokládal citát Santiaga Ramóna y Cajala „Vědět a tvořit – umět a pracovat“, který nechal doplnit vyobrazením neuronu a okrášlil jím chodbu svého ústavu, a tak jej vystavil očím všech, kteří

na ústav zavítali. Dlouhá léta aktivně působil i v oblastech organizace vědeckého života, např. ve výbo-rech České společnosti pro neurovědy, České anatomické společnosti i České společnosti histo- a cytochemické. Na fakultě léta zastával funkci předsedy fyziologické sekce České lékařské společnosti J. E. Purkyně a dále působil jako předseda redakční rady časopisu Acta Medica (Hradec Králové). Za svého období vedení ústavu umožnil habilitovat se dalším dvěma spolupracovníkům a velmi podporoval i řízení ke jmenování profesorem doc. MUDr. Ilji Hradila, CSc., jemuž umožnil návrat na ústav, z něhož

byl v době normalizace propuštěn. Sám se mohl kvůli politické nepřízni habilitovat až v r. 1988 v oboru patologické anatomie. Profesorem pro histologii a embryologii se stal po změně poměrů v r. 1991. Ve stejném roce začal na lékařské fakultě zastávat funkci proděkana pro pedagogickou činnost.

Prof. Němeček vynikal též jako skvělý a oblíbený pedagog, který dokázal zúročit své dovednosti a nadání i při výuce studentů. Výuku histologie podstatně reorganizoval. Svě přednášky koncipoval moderně, důkladně je propracovával, obohacoval o své dlouholeté klinické zkušenosti a vždy lpěl na názornosti. Folie s texty a obrazy svých přednášek nechával vystavovat na chodbě, aby umožnil studentům doplnění těch částí, které si nestihli zapsat. Jednou z jeho inovací bylo zapojení trojrozměrných rekonstrukcí buněk a tkání do výuky oboru, čímž studentům přiblížil náhled na studovanou strukturu ze světelně mikroskopické úrovně do její ultrastruktury při současném chápání vzájemného prostorového uspořádání stavebních komponent. Nadčasovost tohoto přístupu dokládá skutečnost, že stejný přístup se využívá ve výuce mikroskopické anatomie dodnes, a to nejen na našem pracovišti. Pro výuku sepsal skripta Tekutiny tělní, jež byla bohatě doplněna právě 3D obrazy buněk a tkání. Svě myšlenky o organizaci výuky mediků a nitroborové integraci v lékařství propagoval i ve svých článcích publikovaných např. i v tomto časopise (Scan 1998, č. 2 a 3).

Prof. Němeček byl nesporně jednou z výrazných osobností hradecké Lékařské fakulty.

Dokázal zaujmout svými názory, příznačným způsobem biologického myšlení, stylem komplexního nazírání na medicínu a svět, i svým projevem. Pro mě bylo setkání s Němečkem osudové. Jeho zásluhou jsem se ztotožnil s histologií, a to již v době svého pregraduálního studia, kdy jsem mohl volit jakoukoli jinou disciplínu. Ztotožnil jsem se s jeho náhledem, v němž byla histologie myšlenkově provázána se všemi ostatními lékařskými disciplínami, otevírala mi nové možnosti, perspektivy a vlastně i celý svět. Přestože nás prof. Němeček navždy opustil, jeho odkaz zůstává nadále živý.

prof. MUDr. Jaroslav Mokrý, Ph.D.

HRADEC KRÁLOVÉ VE FOTOGRAFIÍCH

JAN KOTĚRA A MUZEUM

Jan Rabas, mříž kolem tzv. anglických dvorků, asi 1910/1911

Na budově muzea i v jeho vnitřních prostorách se nacházejí kromě keramických detailů a výrazných dekorativních prvků (např. kašny) i další, možná méně nápadné, přesto významné prvky, které mají kromě dekorativní funkce také svůj účel. Architekt Jan Kotěra tak následoval svého učitele Otto Wagnera (1841–1918), který rozvíjel myšlenky Gottfrieda Sempera zaměřující se na racionalismus v architektuře (co není účelné, nemůže být krásné). Wagner v roce 1896 vydal teoretické dílo *Moderne Architektur*, ve kterém zdůrazňuje požadavek užitečného stylu založeného na účelnosti, vhodné zvoleném materiálu a konstrukci.

Nejinak je to i se zámečnickými pracemi podle návrhů Jana Kotěry, které se v budově muzea objevují. Na těchto pracích se podíleli čtyři řemeslníci.

Karel Halounek, stavební umělecký a strojní zámečnick a člen kuratoria pro výstavbu muzea, vytvořil dvoukřídlou nůžkovou mříž s horním a spodním vodícím žlábkem, zámkem a klíčem pro lapidárium a dvě boční mříže hlavního vchodu budovy. Jeho dílem jsou pravděpodobně i tři lunetové mříže do oken směřujících na dvůr, zhotovené podle návrhu Jana Kotěry z roku 1913, které byly osazeny až po dostavbě budovy. Na výrobě vchodové mříže pro hlavní vstup pracoval umělecký a stavební zámečnick Ilja Radulovič z Předměřic nad Labem, který rovněž zhotovil osm železných oken do kopule muzea. Radulovič byl častým spolupracovníkem významného hradeckého zámečnicka Jan Rabase, který od kuratoria muzea získal velkou zakázku. Rabas nebyl Kotěrovi tak neznámý, podílel se už na výzdobě Okresního domu, první Kotěrově stavbě v Hradci Králové (1903–1904), a spolu

Jan Rabas, vřetenové schodiště do kopule, asi 1910

Karel Halounek, nůžková mříž v lapidáriu, 1911

Karel Halounek, detail ozdobné mříže, po 1913

s Iljou Radulovičem v letech 1903–1904 doplnili zámečnickými pracemi novobarokní budovu Záložního úvěrního ústavu (bývalá Knihovna města Hradce Králové v Tomkově ulici). Kromě osvětlovacích těles do celého muzea, mosazného madla pro hlavní schodiště provedeného ze silnostěnných rour s konzolkami a růžicemi a ochranných mříží do oken v suterénu, Jan Rabas vyrobil také rovné i obloukové zábradlí kolem tzv. anglických dvorků. Je jimi opatřena celá vstupní strana muzea a částečně i část dvora. Anglické dvorky jsou šachty vyzděné pod úroveň země, které slouží k prosvětlení suterénních místností denním světlem. Zároveň jsou účinným opatřením proti vnikání vody do zdiva a podporují i vydýchávání vlhkosti ze zdiva ven. Při stavbě bylo užito dvojího řešení těchto šachet – jako průběžný prostor, který je zpevněn jednotlivými klenebními pasy (vyzděnými žebry), nebo jako samostatný prostor pro každé okno zvlášť. Jan Rabas také dodal zábradlí do III. patra se sloupky a výplněmi z pletiva, osadil balkónové zábradlí před ateliérem a vyrobil železné točité schody do kopule. Dále se podílel na vybavení šatny konsolovými věšáky podle Kotěrova nákresu a zhotovil i množství drobných prací, jako např. škrabáky na boty, perforované plechy na topných tělesech nebo železné poklapy.

Drobnou, bezpochyby ale neméně významnou prací je nápis MUSEUM v centrální části průčelí. Původně kuratorium uvažovalo o textu na budovu ve znění „Městské průmyslové museum“ sestávajícího se ze sedmnácti vypouklých písmen. Písmo mělo být 50 cm vysoké, z litého a cizelovaného bronzu s povrchovou úpravou zlacení v ohni. Nakonec se ale vedení s Kotěrou usneslo, že nápis bude krátký a písmena budou zhotovena z tepaného měděného plechu vyzlaceného v ohni. Šest takto připravených písmen vyrobil a osadil Karel Štorek z Třebechovic pod Orebem, závod pro umělecké a stavební zámečnictví. Jan Kotěra kladl důraz na pečlivé uchycení jednotlivých písmen, aby nedošlo k jejich uvolnění.

Staré logo muzea nahradila v roce 2013 kubizující forma nápisu a stala se jeho novou variantou.

PhDr. Markéta Pražáková

foto: Miroslav Beneš

Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Karel Štorek, nápis „Museum“, 1910

Doc. MUDr. Pavel Žáček, Ph.D.
• nar. 1959

- od r. 1987 pracuje na Kardiochirurgické klinice Fakultní nemocnice v Hradci Králové, je aktivní kardiochirurg
- výtvarné činnosti, fotografování a filmování jej provázely od mládí, pro svou vlastní tvorbu si záhy zvolil olejomalbu
- je autodidakt, ale osvojil si technicky náročnou mnohvrstevnou lazurní malbu starých mistrů

Své obrazy vystavoval na mnoha výstavách doma i v zahraničí. Od roku 2007 je členem mezinárodní surrealistické sku-

piny Libellule, se kterou se pravidelně účastní pařížského Salonu Comparaisons v Grand Palais, kromě toho se účastní řady dalších výstav po Evropě. Až později v průběhu profesní dráhy se k jeho tvorbě připojily i odborné medicínské ilustrace z oboru kardiochirurgie. Je spoluautorem několika monografií, z nichž některé byly přeloženy i v zahraničí. V současné době vychází v nakladatelství Grada rozsáhlá monografie Aortální regurgitace (J.Vojáček, P. Žáček, J. Dominik a kol.).

Othello, 2015, olej na plátně

NA PŮLNOČNÍ

JESLE

NÁVRÁT S KOLEDY

DVNÁCTÁ ODBILA

PRO STROMEČEK

VĀNOCE

ŠTĚDRÝ
DEN
PTÁČKŮ

JESLIČKY

ŠTĚDRÝ DEN

U STROMEČKU

SLOUHA VYTRUBUJE

KOLEDNÍČEK

Jan Zedník